

פיתוח כלכלי של מחוז הצפון וצעדים משלימים לעיר חיפה - תיקון החלטת ממשלה

הצעה להחלטה

מחליטים:

1. לתקן את סעיף מס' 2(יא) בהחלטת הממשלה מספר 2262 מיום 8.1.2017 שעניינה "פיתוח כלכלי של מחוז הצפון וצעדים משלימים לעיר חיפה", כדלקמן:

א. סעיף 2(יא)(1) יימחק, ויבוא במקומו:

"

"1) הממשלה פונה להנהלת הקרן לשמירת הניקיון בבקשה לבחון את אפשרויות הסיוע בתכנון ובהקמה של מתקנים למחזור והשבה, מיון וטיפול בפסולת, באזור חיפה ובמחוז צפון, במימון הקרן לשמירת הניקיון. סיוע למתקנים באזור חיפה ומחוז הצפון, על סמך אותה בחינה, יינתן לפי החלטת הקרן לשמירת הניקיון ובתנאים שתקבע."

ב. אחרי סעיף 2(יא)(1) יבוא:

"1א) הממשלה פונה להנהלת הקרן בבקשה כי תאשר, שככל שיקומו במחוז צפון עד ליום 31.12.2018 התאגדויות כאיגודי ערים, שהן אשכולות רשויות מקומיות לפי פרק א' לחוק איגודי ערים, תשט"ו-1955 או חברות עירוניות בע"מ, שהוקמו על-ידי רשויות מקומיות ותואגדו כתאגיד עירוני בבעלות הרשויות החברות בהן (להלן - ההתאגדויות החדשות), במתכונת הרשומה בסעיף 2, יינתן לכל אחת סיוע כמפורט בסעיף 3.

2. הקמת שתי התאגדויות חדשות, התאגדות אזור כנרת והעמקים והתאגדות אזור יזרעאל, שכל אחת מהן תעמוד בכל תנאים הבאים:

א. ההתאגדות תכלול לפחות 150,000 תושבים וחמש רשויות המקומיות.

ב. רשות מקומית אחת מבין הרשויות המקומיות בהתאגדות תכלול לפחות 40,000 תושבים.

ג. שתיים מבין הרשויות המקומיות בהתאגדות תהינה (כל אחת מהן) מדורגות, במועד קבלת החלטה זו, באשכולות 4-10, לפי הדירוג החברתי כלכלי של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

ד. ההתאגדות לא תכלול רשות מקומית החברה בהתאגדות אחרת למטרות נושאי החלטה זו, או רשות מקומית שהגישה בקשה מקבילה להתאגדות לנושא החלטה זו.

ה. על כל אחת מההתאגדויות להוכיח היתכנות לעמידה באמור בהחלטה זו ומימוש מטרותיה בתחום איסוף, פינוי ומחזור הפסולת. על הרשויות להציג תכנית לטובת הנושא המתייחסת בין היתר לקיומו של רצף

גיאוגרפי ומרחקים בין רשויות בהתאגדות.

3. סכומי הסיוע המבוקש לכל אחת מההתאגדויות החדשות :

א. סכום השווה לסכום שתי המכפלות הבאות :

(1) סכום של 177 ₪ כפול מספר התושבים בהתאגדות המדורגים במדד החברתי כלכלי לפי הדירוג של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה באשכולות 1-5 .

(2) סכום של 88.5 ₪ כפול מספר התושבים בהתאגדות המדורגים במדד החברתי כלכלי לפי הדירוג של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה באשכולות 6-10 .

ב. קביעת הסיווג של היישובים לאשכולות של המדד החברתי כלכלי, יהיה בהתאם למדד המפורסם על-ידי של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה במועד קבלת החלטה זו.

ג. במקרה שעל אף האמור בסעיף 1א) 2 יקומו מעל שתי התאגדויות יחולקו סכומי הסיוע על פי הנאמר בסעיף קטן 3א).

ד. במקרה של שתי התאגדויות, וכן במקרה שעל אף האמור בסעיף 1א) 2 יקומו מעל שתי התאגדויות – היה וסך הסכומים לפי סעיף קטן א' לשתי או שלושת ההתאגדויות יהיה קטן מ-100,000,000 ₪, תחולק יתרת הסכום בין כל אחת מההתאגדויות באופן יחסי למספר התושבים בהן.

ה. במקרה של התאגדות אחת -

(1) אם מספר התושבים בהתאגדות הוא בין 150,000 ל- 200,000 תושבים והסכום לפי החישוב בסעיף קטן א' יהיה קטן מ-50,000,000 ₪ - יינתן סיוע בסך של 50,000,000 ₪.

(2) אם מספר התושבים בהתאגדות הוא 200,000 תושבים ומעלה והסכום לפי החישוב בסעיף קטן א' יהיה קטן מ-66,000,000 ₪ - יינתן סיוע בסך של 66,000,000 ₪.

4.

א. כדי לקבל סיוע המבוקש לפי החלטה זו, על מורשי החתימה של הרשויות המקומיות בהתאגדות החדשה, להודיע לקרן לשמירת הניקיון, עד לתאריך 31.12.2017, על כוונתן להצטרף להתאגדות בהתאם לאמור בהחלטה זו.

ב. בהתאם להודעות שיימסרו על-ידי הרשויות לפי סעיף קטן (1) יחושבו סכומי הסיוע, כאשר מספר התושבים בהתאגדות לצורך קביעת סכומי הסיוע יחושב בהתאם למספר התושבים שהיה באותן רשויות בתאריך 31.12.2016.

5. סיוע יינתן רק להתאגדות שתוקם עד לתאריך 31.12.18 כאיגוד ערים שהוא אשכול של רשויות מקומיות או כחברה עירונית בע"מ, שהוקמה על-ידי רשויות מקומיות ותואגדה כתאגיד עירוני בבעלות הרשויות החברות בהן.

6. סיוע יינתן בנושא עידוד איסוף, פינוי ומחזור פסולת, לרבות הקמת מערכי איסוף פסולת, בהתאם לעקרונות שנקבעו בקול הקורא מס' 7714 (2017) שפרסמה הקרן לשמירת הניקיון בנושא ובהתבסס על תוכנית פרטנית שתציג כל התאגדות, שתאושר על-ידי וועדת תמיכות של קרן הניקיון. בין עקרונות אלו - הצגת פירוט של כלל התמיכות, התקציבים ומקורות המימון האחרים, שניתנים בהווה או ניתנו בחמש השנים האחרונות, עבור ביצוע פרויקטים בתחום הפסולת או המחזור על-ידי המשרד להגנת הסביבה ברשויות המקומיות המשתתפות בהתאגדות. ככל שרשות מקומית או רשויות מקומיות המשתתפות בהתאגדות קיבלו תמיכה, תקציב או מקור מימון אחר עבור פעילויות בנושאי הסיוע נשוא החלטת ממשלה זו, יש להביא עובדה זאת לידי ביטוי באותו פירוט, מתוך מטרה לקיום התאמה ושילוב בין כלל הפעילויות בכלל הרשויות המקומיות בהתאגדות, למנוע כפל מימון ולהוות קריטריון לאיזון צודק בהקצאת המשאבים וחלוקת הפרויקטים בין הרשויות בהתאגדות ולכן בבחינת התוכנית הפרטנית יילקחו בחשבון הקצאות כספיות שניתנו לרשויות הכלולות בהתאגדות בחמש השנים האחרונות בתחום הפסולת והמחזור על ידי המשרד להגנת הסביבה.

7. עד להקמתה של ההתאגדות לפי סעיף קטן ה' ניתן יהיה להקצות סכום של עד 10% מתוך סכומי הסיוע לפי סעיף 3 לאחת מהרשויות המקומיות שהמועצות שלהן אישרו הצטרפות להתאגדות, שתאגם ותרכז, בהסכמת כל שאר הרשויות שהמועצות שלהן אישרו הצטרפות לאותה התאגדות, את עבודת ההתארגנות וההקמה של האשכול, בתנאים שתקבע ועדת התמיכות של הקרן לשמירת הניקיון.

(ב) הממשלה פונה להנהלת הקרן לשמירת הניקיון בבקשה כי תאשר פרסום קול קורא לתמיכה בהקמת מתחמים לקליטת גדמי מטעים במחוז צפון בסכום כולל של עד 1,500,000 ₪ "

2. מקורות המימון לסעיף 1(ב) להחלטה זו (ההחלטה המתקנת):

א. ביום 26.4.17 אישרה הקרן לשמירת הניקיון תקציב בסך של 79,130,000 ₪

עבור סיוע לאשכולות רשויות מקומיות בתחום איסוף, פינוי ומחזור פסולת.

ב. הממשלה פונה להנהלת הקרן לשמירת הניקיון בבקשה כי תאשר את התקציב והתנאים הנדרשים לטובת:

1. יישום מלוא החלטה זו בנושא סיוע להתאגדויות בתחום איסוף, פינוי

ומחזור פסולת.

2. יישום ההחלטה בנושא הקמת מתקנים לקליטת גדמי מטעים במחוז צפון.

הכל בהתאם לחוק שמירת הניקיון, תשמ"ד-1984 והתקנות על פיו.

3. החלטה זו מבוססת על השיקולים והנימוקים שביסוד החלטת ממשלה מס' 2262 מיום 8.1.2017 לפי פרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009, שעניינו עדיפות לאומית.

דברי הסבר

רקע כללי

1. ביום 8.1.17 אושרה החלטת ממשלה מס' 2262, שעניינה "פיתוח כלכלי של מחוז צפון וצעדים משלימים לעיר חיפה".
2. בהמשך לדיונים פנים משרדיים, בין המשרד להגנת הסביבה למשרד הפנים, בעניינים נשוא ההחלטה, עלה הצורך בביצוע מספר תיקונים ותוספות להחלטת הממשלה האמורה.
3. עניינה של הצעת מחליטים זו בשלושה :

א. תיקון סעיף 2 י"א (1) -

1. בהחלטת הממשלה נקבע כי על המשרד להגנת הסביבה להביא להנהלת הקרן לשמירת הניקיון בחינה של מנגנוני סיוע לתכנון ולהקמת מתקנים למחזור והשבה, מיון וטיפול בפסולת, באזור חיפה ובמחוז צפון, כאשר יתקצבו לטובת העניין אשכולות, ובמקום שאין כאלה, רשויות הפועלות מסגרת של שיתוף פעולה אזורי. כן נקבע, כי מנגנון הסיוע והיקפו ייקבעו על סמך הצגת תכניות עסקיות פרטניות למתקנים.
 2. מוצע לשנות את נוסח הסעיף באופן, שבשלב זה רק תובא בחינה של אפשרויות וחלופות לסיוע בתכנון ובהקמה של מתקנים למחזור והשבה, מיון וטיפול בפסולת, באזור חיפה ובמחוז צפון, במימון הקרן. כך גם תשמר גמישות מרבית בבחינת החלופות והאפשרויות השונות להקמת אותם מתקנים, ולא יהיה הכרח שהסיוע יינתן רק לאשכולות ושיתופי פעולה אזוריים.
- כן נראה, שהצגת תוכנית עסקית פרטנית למתקנים מקומה לאחר קבלת החלטה עקרונית על מתווה הסיוע, היקפו ותנאיו ולכן אין מקום לקבוע כי מנגנון הסיוע והיקפו ייקבעו על סמך הצגת אותם תוכניות כפי שנקבע בהחלטת הממשלה.
- בנוסף לכך, בהמשך ההצעה מוצע לסייע בהקמתם של שני אשכולות של רשויות מקומיות חדשים נוספים בצפון, עובדה המצריכה גם תיקון והתאמה של הסעיף.
- ב. תוספת להחלטה שעניינה במתן סיוע, לשני אשכולות של רשויות מקומיות שיוקמו לפי פרק 1א לחוק איגודי ערים, תשט"ו-1955 (להלן - אשכולות), במחוז הצפון, בתחום איסוף, פינוי ומחזור פסולת -

1. מנתונים כלכליים, המצויים בידי המשרד להגנת הסביבה, עולה כי, אין כדאיות כלכלית למתקני טיפול בפסולת ברמת הרשות המקומית הבודדת. גם באזור המרכז, מתקני טיפול מתבססים על כמות יומית של פסולת הנאספת באופן מוסדר ממספר רשויות. קל וחומר נכון הדבר בפריפריה בישראל שבה כמות התושבים פר רשות, ומכאן כמות הפסולת היומית, נמוכה יחסית. בשל החיסרון לקוטן, מפעילות הרשויות מערכי איסוף שינוע וטיפול בפסולת בחוסר יעילות כלכלית. על-מנת להגיע לכמות הפסולת הקריטית שתצדיק כלכלית פעולתם של מתקני טיפול יש תחילה להקים מערכי איסוף אזוריים ויעילים עבור הרשויות המקומיות.
2. הניסיון עד עתה מלמד, כי הפלטפורמה המתאימה ביותר לשיתוף פעולה בנושא, הוא באמצעות התאגדויות של רשויות מקומיות לנושא הטיפול בפסולת.
3. במדינת ישראל קיימות היום חמש חברות עירוניות בע"מ, שהוקמו על ידי רשויות מקומיות ותואגדו באישור שר הפנים כתאגידים עירוניים בבעלות הרשויות החברות. שלושה מחמשת החברות נמצאות בצפון - אשכול יישובי בית הכרם, אשכול גליל מערבי ואשכול גליל מזרחי.
4. בשנתיים האחרונות פרסמה הנהלת הקרן לשמירת הניקיון שני קולות קוראים) 6312 (2016) - ו- 7714 (2017)) למתן תמיכה לאותן אשכולות, המאוגדות כאמור עד היום כחברות עירוניות בע"מ, בנושא עידוד איסוף, פינוי ומחזור פסולת, לרבות הקמת מערכי איסוף פסולת. במסגרת ההליכים האמורים זכו בקבלת תמיכה חמשת החברות (אשכולות) הקיימות היום. במסגרת אותן קולות קוראים ניתנו התחייבות לתמיכה לזוכים בסכומים של עד 50 מלש"ח לכל חברה (אשכול), בתנאים שנקבעו באותם קולות קוראים.
5. בסעיף 6א להחלטת הממשלה נקבע כי משרד הפנים יקדם, בין השאר, הקמתם של אשכולות של רשויות מקומיות חדשים לשיתופי פעולה אזוריים במחוז צפון. בהמשך לדיונים בין נציגי המשרד להגנת הסביבה ומשרד הפנים נמצא כי יש היתכנות להקמת של שני אשכולות, שיתנו שירות למעל 150,000 תושבים (כל אחד), רק לרשויות מקומיות בתחומי מחוז צפון.
6. (1) לפי נתונים שהתקבלו ממשרד הפנים יש היתכנות להקמתן של שתי התאגדויות חדשות של רשויות מקומיות במחוז צפון, שיעמדו בתנאים הבאים:
 - א. ההתאגדות תכלול לפחות 150,000 תושבים וחמש רשויות המקומיות.
 - ב. רשות אחת מבין הרשויות המקומיות בהתאגדות תכלול לפחות 40,000 תושבים.
 - ג. שניים מבין הרשויות המקומיות בהתאגדות תהינה (כל אחת מהן) מדורגות, במועד קבלת החלטה זו, באשכולות 4-10, לפי הדירוג החברתי

כלכלי של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה .

ד. ההתאגדות לא תכלול רשות מקומית החברה בהתאגדות אחרת למטרות נושאי החלטה זו או רשות מקומית שהגישה בקשה מקבילה להתאגדות לנושא החלטה זו.

התנאים להתאגדויות נקבעו לפי הערכת גורמי המשרד בדבר התמהיל הנכון להתאגדויות בתחום הפסולת לצורך השגת מטרת החלטה זו. הניסיון לימד, כי שילובן של רשויות גדולות וחזקות בהתאגדויות מעין אלו מעלה את הסיכוי להצלחת הפרויקטים.

(2) בנוסף לכך, על כל אחת מההתאגדויות להוכיח היתכנות לעמידה באמור בהחלטה זו ומימוש מטרותיה בתחום איסוף, פינוי ומחזור הפסולת. על הרשויות להציג תכנית לטובת הנושא המתייחסת בין היתר לקיומו של רצף גיאוגרפי ומרחקים בין רשויות בהתאגדות .

7. הממשלה מבקשת מהנהלת הקרן לשמירת הניקיון, כי ככל שיוקמו התאגדויות מהסוג, הצורה או התנאים שיפורטו בהמשך, יתאפשר להן לקבל סיוע כדלהלן :

1. המשרד מעוניין כי הקרן לשמירת הניקיון תקצה עד 100,000,000 ₪ לטובת אותן התאגדויות חדשות , אם תוקמנה. סכומי הסיוע המפורטים בהמשך נקבעו כנגזרת של מספר התושבים ברשויות המקומיות הרלוונטיות. סכומי הסיוע המוצעים נגזרים גם מהסיווג של הישובים הכלולים באשכול לפי המדד החברתי כלכלי של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בהלימה עם האמור בהחלטת ממשלה מס' ממשלה מס' 1588 מיום 26.5.2016, שעניינה "קביעת אזורי עדיפות לאומית לעניין פעילות המשרד להגנת הסביבה".

2. סכומי הסיוע המבוקש לכל אחת מהתאגדויות יחושבו כדלהלן :

א. סכום השווה לסכום שתי המכפלות הבאות :

1. סכום של 177 ₪ כפול מספר התושבים בהתאגדות המדורגים במדד חברתי כלכלי לפי הדירוג של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה באשכולות 1-5 .

2. סכום של 88.5 ₪ כפול מספר התושבים בהתאגדות המדורגים במדד חברתי כלכלי לפי הדירוג של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה באשכולות 6-10 .

ב. קביעת הסיווג של היישובים לאשכולות של המדד החברתי כלכלי, יהיה בהתאם למדד המפורסם על ידי של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה במועד קבלת החלטה זו.

ג. במקרה שעל אף האמור לעיל יקומו מעל שתי התאגדויות יחולקו סכומי

הסיוע על פי הנאמר בסעיף קטן א.

- ד. במקרה של שתי התאגדויות, וכן במקרה שעל אף האמור בסעיף 2(א1) יקומו מעל שתי התאגדויות – היה וסך הסכומים לפי סעיף קטן א' לשתי או שלושת ההתאגדויות יהיה קטן מ-100,000,000 ₪, תחולק יתרת הסכום בין כל אחת מההתאגדויות באופן יחסי למספר התושבים בהן.
- ה. במקרה של התאגדות אחת -

- (א) אם מספר התושבים בהתאגדות הוא בין 150,000 ל - 200,000 תושבים והסכום לפי החישוב בסעיף קטן א' יהיה קטן מ - 50,000,000 ₪ - יינתן סיוע בסך של 50,000,000 ₪.
- (ב) אם מספר התושבים בהתאגדות הוא 200,000 תושבים ומעלה והסכום לפי החישוב בסעיף קטן א' יהיה קטן מ - 66,000,000 ₪ - יינתן סיוע בסך של 66,000,000 ₪.

3. (א) כדי לקבל סיוע המבוקש לפי החלטה זו, על מורשי החתימה של הרשויות המקומיות בהתאגדות החדשה, להודיע לקרן לשמירת הניקיון, עד לתאריך 31.12.2017 על כוונתן להצטרף להתאגדות בהתאם לאמור בהחלטה זו.
- (ב) בהתאם להודעות שיימסרו על-ידי הרשויות לפי סעיף קטן (א) יחושבו סכומי הסיוע, כאשר מספר התושבים בהתאגדות לצורך קביעת סכומי הסיוע יחושב בהתאם למספר התושבים שהיה באותן רשויות בתאריך 31.12.2016.

4. תנאים למתן הסיוע:

- א. סיוע יינתן רק להתאגדות שתוקם עד לתאריך 31.12.18 כאיגוד ערים שהוא אשכול רשויות מקומיות או חברה עירונית בע"מ, שהוקמה על ידי רשויות מקומיות ותואגדה כתאגיד עירוני בבעלות הרשויות החברות בהן.

- ב. סיוע יינתן בנושא עידוד איסוף, פינוי ומחזור פסולת, לרבות הקמת מערכי איסוף פסולת, בהתאם לעקרונות שנקבעו בקול הקורא מס' 7714 (2017) שפרסמה הקרן לשמירת הניקיון בנושא ובהתבסס על תוכנית פרטנית שתציג כל התאגדות, שתאושר על-ידי וועדת תמיכות של קרן הניקיון. בין עקרונות אלו - הצגת פירוט של כלל התמיכות, התקציבים ומקורות המימון האחרים, שניתנים בהווה או ניתנו בחמש השנים האחרונות, עבור ביצוע פרויקטים בתחום הפסולת או המחזור על-ידי המשרד להגנת הסביבה ברשויות המקומיות המשתתפות בהתאגדות. ככל שרשות מקומית או רשויות מקומיות המשתתפות בהתאגדות קיבלו תמיכה, תקציב או מקור מימון אחר עבור פעילויות בנושאי הסיוע נשוא החלטת ממשלה זו, יש להביא עובדה זאת לידי ביטוי באותו פירוט, מתוך מטרה לקיים התאמה ושילוב בין כלל הפעילויות בכלל הרשויות המקומיות בהתאגדות, למנוע כפל מימון ולהוות קריטריון לאיזון צודק בהקצאת המשאבים וחלוקת הפרויקטים בין הרשויות בהתאגדות ולכן בבחינת התוכנית הפרטנית

יילקחו בחשבון הקצאות כספיות שניתנו לרשויות הכלולות בהתאגדות בחמש השנים האחרונות בתחום הפסולת והמחזור על ידי המשרד להגנת הסביבה.

5. לאור העובדה כי עד לסיום תהליך הקמת איגוד ערים או חברה עירונית בע"מ, שהוקמה על-ידי רשויות מקומיות ותואגדה כתאגיד עירוני בבעלות הרשויות החברות בהן, יכול ויידרש מנגנון לאפשר את תחילת הפעילות נושא הסיוע, מוצע לאפשר הקצאת סכום של עד 10% מסכומי הסיוע שמיועדים לכל התאגדות, לגוף שיאגם וירכז את עבודת ההתארגנות וההקמה של ההתאגדות, שיאושר על-ידי ועדת התמיכות של המשרד להגנת הסביבה ובתנאים שיקבעו על ידם.

6. מבוקש, שהנהלת הקרן לשמירת הניקיון תממן את הסיוע המבוקש במתכונת המבוקשת. לפיכך, נדרש גם אישור של הקרן למבוקש. בתאריך 26.4.17 אישרה הקרן לשמירת הניקיון תקציב בסך של 79,130,000 ₪ עבור סיוע לאשכולות חדשים בתחום איסוף, פינוי ומחזור פסולת. נדרשת השלמת תקציב למימון מלוא סכומי הסיוע המבוקשים במתכונת המבוקשת בהחלטה. לפיכך, על הממשלה לפנות להנהלת הקרן לשמירת הניקיון בבקשה כי תאשר את השלמת התקציב הנדרש ליישום מלוא ההחלטה בנושא זה.

ג. תוספת להחלטה שעניינה בתמיכה בהקמת מתחמים לקליטת גדמי מטעים במחוז צפון –

1. אזור הצפון משופע במטעי פרי. מלבד הפירות, נוצרת במטע גם פסולת חקלאית צמחית, גזם, המתקבל הן מגיזום עונתי של המטע וגדמי עצים (גזעים וענפים עבים), הנוצרים כאשר מטע נעקר או משונטע (ניטע מחדש).

2. נכון להיום, קיים מחסור בצפון הארץ בפתרונות מערכתיים לאותו גזם, שבד"כ נערם בשולי המטע. שריפות אקראיות או הצתות של פסולת זו גורמות למפגעי עשן וזיהום אוויר, ריח, פליטה של חומרים רעילים ומסרטנים (פסולת צמחית מכילה לרוב שאריות של חומרי הדברה), פגיעה בערכי טבע (בע"ח וצמחיה) ופגיעה באיכות חיי התושבים. כתוצאה מהבערה מכוונת ושריפות בלתי מבוקרות של ערימות גזם פורצות לעיתים גם דליקות בשטחים פתוחים ושריפות יער.

3. לפיכך, הממשלה פונה להנהלת הקרן לשמירת הניקיון בבקשה כי תאשר פרסום קול קורא למתן תמיכות להקמת מתחמים לקליטת גדמי מטעים במחוז צפון, אשר בהם יקלטו הגדמים וירוסקו. הגזם המרוסק ממוחזר ומשמש לייצוב בוצות מט"שים, ריפוד רפתות ולולים, גינון ועוד.

4. יצוין, כי בשנת 2016 פרסם המשרד קול קורא לכלל הארץ לתמיכה במתחמים לקליטת גדמי מטעים לשנת 2016. קול הקורא זכה להצלחה, מימנו במסגרתו ארבעה מתקנים באזור המרכז והדרום שזכו בהליך, והוא מהווה, בין היתר, מרכיב במענה לבעיית השריפה של במפחמות שבתחומי הרשות הפלשתינאית, שיצרו מפגעי זיהום אויר באזור המרכז. כאמור, עולה צורך בפרסום קול קורא דומה ייעודי למחוז הצפון.

5. מבוקש, שהנהלת הקרן לשמירת הניקיון תממן את מתן התמיכות בנושא זה בסכום של 1.5 מלש"ח. לפיכך, נדרש גם אישור של הקרן למבוקש והממשלה פונה להנהלת הקרן לשמירת הניקיון בבקשה כי תאשר את התקציב הנדרש לטובת העניין.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

כמוסבר בסעיף 33 בדברי ההסבר, המוצע בעניין סיוע להתאגדויות של רשויות מקומיות, צפוי להביא לחסכון משמעותי בהוצאות של הרשויות המקומיות בנושאי טיפול בפסולת.

תקציב

1. בתאריך 26.4.17 אישרה הקרן לשמירת הניקיון תקציב בסך של 79,130,000 ₪ עבור סיוע לאשכולות בתחום איסוף, פינוי ומחזור פסולת.
2. הממשלה מבקשת מהנהלת הקרן לשמירת הניקיון לאשר את התקציב והתנאים הנדרשים לטובת:
 - א. יישום מלוא ההחלטה בנושא סיוע לאשכולות בתחום איסוף, פינוי ומחזור פסולת.
 - ב. יישום ההחלטה בנושא הקמת מתקנים לקליטת גדמי מטעים במחוז צפון.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין השלכות על מצבת כח האדם.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר הפנים – תומך

שר האוצר – תומך

השר לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל – תומך

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטת ממשלה מספר 2262 מיום 8.1.2017 שעניינה "פיתוח כלכלי של מחוז הצפון וצעדים משלימים לעיר חיפה".

החלטת ממשלה מס' 1588 מיום 26.5.2016 שעניינה "קביעת אזורי עדיפות לאומית לעניין פעילות המשרד להגנת הסביבה"

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצ"ב.

סיווגים

סיווג ראשי: 09שינוי;

תחום פעולה עיקרי: 05תשתיות וסביבה;

מוגש על ידי השר להגנת הסביבה

י"א בתמוז תשע"ז
05 יולי 2017

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה:

תיקון ותוספות להחלטת ממשלה מספר 2262 מיום 8.1.2017, שעניינה "פיתוח כלכלי של מחוז הצפון וצעדים משלימים לעיר חיפה" בשלושה עניינים.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:

1. עניינה של ההצעה בשלושה :
 - א. תיקון סעיף 2 י"א (1) להחלטת ממשלה - תיקון הסעיף כך שיאפשר גמישות רבה יותר ובדיקה רחבה יותר של האפשרויות בנושא הקמת המתקנים למחזור, השבה, מיון וטיפול בפסולת.
 - ב. תוספת להחלטה שעניינה מתן סיוע, בתחום איסוף, פינוי ומחזור של פסולת, בהיקפים ובתנאים המפורטים בהצעה, להתאגדויות של רשויות מקומיות, במחוז צפון, שיתאגדו כאשכול רשויות מקומיות לפי פרק 1א לחוק איגודי ערים, תשט"ו-1955 או כחברות עירוניות בע"מ, שהוקמו על-ידי רשויות מקומיות ותואגדו כתאגידים עירוניים בבעלות הרשויות החברות.
 - ג. תוספת להחלטה שעניינה הקמת מתחמים לקליטת גדמי מטעים במחוז צפון. לאחר קבלת החלטת הממשלה ואישורה של הנהלת הקרן למבוקש, יצטרך המשרד לקיים הליך שוויוני ופומבי למתן תמיכות בנושא לגופים הרלוונטיים במחוז צפון בהתאם להוראות החשכ"ל.
2. החלטה זו מבוססת על השיקולים והנימוקים שביסוד החלטת ממשלה מס' 2262 מיום 8.1.2017 לפי פרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009, שעניינו עדיפות לאומית.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

1. הקצאת תקציבים שמקורה בהנהלת הקרן לשמירת הניקיון טעונה אישורה של הנהלת הקרן, בהתאם לחוק שמירת הניקיון ותקנותיו. כמצויין בסעיף 26.4.17 להחלטה, בתאריך 26.4.17 אישרה הקרן לשמירת הניקיון תקציב בסך של 79,130,000 ₪ עבור סיוע לאשכולות חדשים בתחום איסוף, פינוי ומחזור פסולת. נדרשת השלמת תקציב למימון מלוא סכומי הסיוע המבוקשים ואישור מתווה הסיוע המפורט בהחלטה. לפיכך, על הממשלה לפנות להנהלת הקרן לשמירת הניקיון בבקשה, כי תאשר את השלמת התקציב הנדרשת ואת מתווה ההקצאה הקבוע בהחלטת ממשלה זו, לצורך יישום מלוא ההחלטה. הדבר בא לידי ביטוי בסעיף מקורות המימון להחלטה ובסעיפים נוספים.

2. כאמור בהחלטת הממשלה, סיוע יינתן לאשכולות שיתאגדו כאיגודי ערים, שהם אשכולות של רשויות מקומיות לפי פרק 1א לחוק איגודי ערים, תשט"ו-1955, או לאשכולות שיתאגדו כחברות עירוניות בע"מ, שהוקמו על-ידי רשויות מקומיות ותואגדו כתאגיד עירוני בבעלות הרשויות החברות בהן באישור שר הפנים.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

1. היועץ המשפטי של המשרד לפיתוח הנגב והגליל הודיע כי אין לו הערות.
2. מן היועצת המשפטית של משרד רוה"מ לא התקבלו הערות.
3. מן הלשכה המשפטית של משרד האוצר התבקשו תיקונים לנוסח ההחלטה, בהם התבקשנו לחדד בכמה מן הסעיפים, כי ביצוע המבוקש כפוף לאישור הנהלת הקרן לשמירת הניקיון. הנוסח תוקן בהתאם.
4. ממשרד המשפטים הועברו שאלות והערות, שקיבלו התייחסות מפורטת. לאחר מכן הועברו הערות התואמות את ההערה הראשונה מבין הערות האוצר, וכן הועברו עוד תיקונים שהוטמעו בנוסח.
5. מן הלשכה המשפטית של משרד הפנים התקבלו הערות ותיקונים, ולאחר דין ודברים בין המשרדים ותיקון ההחלטה, הסכימו לנוסח ההצעה.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

אין מניעה משפטית לקבל את ההחלטה.

	היועצת המשפטית למשרד להגנת הסביבה	דלית דרור	21.6.17
	חתימה	תפקיד	
			תאריך

מזכירות הממשלה

החלטה מספר 2262 של הממשלה מיום 08.01.2017.

פיתוח כלכלי של מחוז הצפון וצעדים משלימים לעיר חיפה

2262.

מ ח ל י ט י ס, בהמשך להחלטת הממשלה מס' 146 מיום 28.6.2015 שעניינה "קידום הסוגיה האסטרטגית 'פיתוח כלכלי-אזורי' כנגזרת מהערכת המצב האסטרטגית כלכלית-חברתית לממשלה" (להלן – החלטה 146), החלטת הממשלה מס' 1849 מיום 11.8.2016 שעניינה "גיבוש תכנית לפיתוח כלכלי של מחוז הצפון וצעדים משלימים לחיפה" (להלן – החלטה 1849) והחלטת הממשלה מס' 1838 מיום 11.08.2016 שעניינה "תכנית השקעה רב שנתית לפיתוח התחבורה הציבורית במטרופולינים", (להלן – החלטה 1838), ולאור החשיבות שממשלת ישראל רואה בפיתוח כלכלי-אסטרטגי של אזור הצפון בתחומי ליבה ופיתוח מנועי צמיחה בהתאם למפורט בהחלטה זו, ובכלל זה מנועי צמיחה בתחומי הפיתוח הכלכלי, ההון האנושי על ידי חינוך והשכלה גבוהה, פיתוח תשתיות תחבורה בהתאם למדיניות משרד התחבורה והבטיחות בדרכים לתיעדוף קידום תשתיות תחבורה באזור הצפון, כפי שזו באה לידי ביטוי בתקציב המשרד לשנים 2017-2018, פיתוח שירותים ציבוריים ושירותים חברתיים, לפעול כמפורט בהחלטה זאת ולהפעיל תכנית רב-שנתית לפיתוח מחוז הצפון וצעדים משלימים לעיר חיפה. ההחלטה מציגה השקעה תקציבית חדשה לשנים 2017-2020 ובתשתיות בתחום התחבורה בשנים 2017-2021. גובה ההשקעה הכולל בהחלטה זו יעמוד על כ-15 מיליארד ש"ח ביחס לשנת 2016, ובנוסף תקציב להמשך תכניות קיימות במחוז צפון בסך של כ-2.5 מיליארד ש"ח, והכל כמפורט להלן.

1. כללי

א. החלטה זו מובאת בהתאם לפרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 וכל זאת על יסוד השיקולים המפורטים בהחלטה זו.

ב. לעניין החלטה זו:

(1) "מחוז צפון" – כהגדרתו במשרד הפנים.

(2) "רשויות בפריפריאליות 1-4" – עיריות, מועצות מקומיות ומועצות אזוריות במחוז הצפון, לרבות אזורי התעשייה הנמצאים בתחומן המוניציפאלי, המסווגות במועד קבלת החלטה זו באשכולות פריפריאליים 1-4 בהתאם למדד הפריפריאליות של הרשויות המקומיות המפורסם על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן – הלמ"ס).

ג. המנהל הכללי של המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל יהיה האחראי על ביצוע מעקב ובקרה על פרקים 2-6, למעט תכניות בקידום משרדי הממשלה. לצורך כך יוקצו מתקציב המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל 2 מיליון ש"ח בשנה, בכל אחת מהשנים 2017-2018. מדי 3 חודשים ידווחו משרדי הממשלה למינהלה על יישום התכנית. המינהלה תעדכן את הממשלה במקרה של חריגה ביישום הצעדים.

ד. אפקטיביות התוכניות שיתוקצבו במסגרת ההחלטה תיבחן ובהתאם לכך תיבחן תכנית המשכית וזאת בתוך מסגרת התקציב המאושרת של הממשלה.

2. פיתוח כלכלי

במטרה להביא לפיתוח כלכלי של מחוז הצפון על ידי עידוד תעסוקה איכותית, העלאת פיריון העבודה, עידוד פעילות מחקר ופיתוח, עידוד השקעות ופיתוח התיירות בצפון, תתבצע השקעה במחוז צפון לפי הפירוט הבא:

א. משיכת תעשייה עתירת ידע ויצירת מקומות תעסוקה במחוז צפון

(1) לשם עידוד מעבר חברות, בדגש על התעשייה עתירת הידע, למחוז הצפון, להנחות את מנכ"ל משרד הכלכלה והתעשייה ומנהל מרכז ההשקעות, בהסכמת הממונה על התקציבים במשרד האוצר, לבחון את החסמים המקשים כיום על משיכת חברות מהתעשייה עתירת הידע לצפון, בדגש על רשויות מקומיות ואזורי תעשייה במחוז הצפון, המסווגים לאשכולות פריפריאליים 1-4 כהגדרת הלמ"ס, ולגבש את התיקונים הנדרשים להוראת המנכ"ל הקיימת במשרד הכלכלה והתעשייה (הוראת מנכ"ל 4.18 "תכנית

סיוע לקליטת עובדים נוספים בעסקים בישראל באזורי עדיפות לאומית בעלות העסקה גבוהה", והכל בכפוף להסכמת הממונה על התקציבים במשרד האוצר, לטובת משיכת חברות למחוז הצפון באמצעות סיוע במענקים לחברות שיעמדו בקריטריונים של התכנית. ההוראה לאחר התיקונים תופעל על ידי מרכז ההשקעות בשנים 2017-2018, ולשם כך יקצה משרד הכלכלה והתעשייה 90 מיליון ש"ח מהתקציב המיועד להוראת מנכ"ל 4.18 בהרשאה להתחייב (50 מיליון ש"ח בשנת 2017 ו-40 מיליון ש"ח בשנת 2018).

(2 לשם יצירת מקומות תעסוקה נוספים במחוז הצפון יינתן תיעדוף לעסקים הפועלים במחוז הצפון בשנים 2017-2018, במסגרת הוראת מנכ"ל 4.17 – "תכנית סיוע לקליטת עובדים נוספים בישראל", ובכפוף לעמידה בקריטריונים של התכנית. לשם כך משרד הכלכלה והתעשייה יקצה מתקציבו סך של 60 מיליון ש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2017-2018 (30 מיליון ש"ח כל שנה).

כמו כן ולשם יצירת מקומות תעסוקה איכותיים בענפים המתאפיינים בשכר הגבוה מהשכר הממוצע במשק ברשויות מקומיות ובאזורי תעשייה במחוז הצפון, המסווגים לאשכולות פריפריאליים 1-4 כהגדרת הלמ"ס, אשר יעסיקו מספר משמעותי של עובדים, להנחות את מנכ"ל משרד הכלכלה והתעשייה ומנהל מרכז ההשקעות, בהסכמת אגף התקציבים במשרד האוצר, לבחון את החסמים המצויים בהוראה זו ולגבש תיקונים בהתאם.

(3 לרשום את הודעת שר הכלכלה והתעשייה ושר האוצר, כי בתיקון לחוק עידוד השקעות הון, התשי"ט-1959 (להלן "חוק עידוד") שנכלל במסגרת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2017 ו-2018), התשע"ז-2016, שולב מענק מוגדל של עד 30% להשקעות הון אשר יבוצעו במפעלים הנמצאים ברשויות מקומיות ובאזורי תעשייה במחוז הצפון, המסווגים לאשכולות פריפריאליים 1-4 כהגדרת הלמ"ס.

ב. הגדלת פריזון העבודה במחוז צפון

לשם העלאת פיריון העבודה במחוז הצפון, להטיל על :

(1) מרכז ההשקעות במשרד הכלכלה והתעשייה, בהסכמה עם אגף תקציבים במשרד האוצר, לגבש תכנית להעלאת הפיריון בתעשייה המסורתית במחוז הצפון, בשים לב לעבודה המקצועית שהתבצעה בנושא על ידי מרכז ההשקעות. התכנית תופעל בשנים 2017-2018 ותתקצב בסכום כולל של 60 מיליון ש"ח ממקורות משרד הכלכלה והתעשייה מתוך התוספת התקציבית שקיבל המשרד לשנים 2017-2018 (20 מיליון ש"ח בשנת 2017 ו-40 מיליון ש"ח בשנת 2018).

(2) הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים במשרד הכלכלה והתעשייה, בהסכמה עם אגף תקציבים במשרד האוצר, לגבש תכנית להעלאת הפיריון בעסקים קטנים ובינוניים בענף המסחר והשירותים. התכנית תופעל על ידי הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים ותתקצב בסכום כולל של 30 מיליון ש"ח בהרשאה להתחייב בשנת 2017 ממקורות משרד הכלכלה והתעשייה, מתוך התוספת התקציבית שקיבל המשרד לשנים 2017-2018.

ג. קידום תעשייה תחרותית ומתקדמת במחוז צפון

(1) עידוד ייצור מתקדם וחדשנות תעשייתית – במטרה לסייע בקידום חדשנות בתעשייה הישראלית ולהבטיח כושר תחרותיות בר-קיימא של התעשייה הישראלית, להנחות את מנכ"ל משרד הכלכלה והתעשייה, בשיתוף נציגי הרשות הלאומית לחדשנות טכנולוגית (להלן – רשות החדשנות), המועצה הלאומית לכלכלה, משרד המדע, הטכנולוגיה והחלל ואגף תקציבים במשרד האוצר, להקים צוות אשר מטרתו לבחון את הדרכים לסיוע כאמור, באיכות ובנגישות גבוהה, בדגש על תעשייה הפעילה ברשויות מקומיות ואזורי תעשייה במחוז הצפון, המסווגים לאשכולות פריפריאליים 1-4 כהגדרת הלמ"ס, ובמענה ממוקד בקידום התעשייה המסורתית. בראשות הצוות יעמוד מנכ"ל משרד הכלכלה והתעשייה וההיבט המדעי בעבודת הצוות יובל על ידי נציג משרד המדע, הטכנולוגיה והחלל.

מטרת הסיוע כאמור היא לקדם הטמעה של ייצור

מתקדם בתעשייה בישראל, בסיוע גוף או גופי ידע ומוקדי קשר בין התעשייה היצרנית לבין מרכזי הידע הרלוונטיים (מכוני מחקר, אקדמיה, חברות עסקיות ועוד) וכן לקדם פיתוח של מיומנויות וכישורים בתעשייה היצרנית. במסגרת זאת תיבחן התועלת וההתאמה שבקיום מכון לייצור מתקדם לקידום מרכזי של מטרות הסיוע האמורות, לצד חלופות אחרות.

עם השלמת עבודת הצוות, יפעל משרד הכלכלה והתעשייה להעמדת סיוע באופן שיומלץ על ידי הצוות כאמור. לצורך כך יוקצו סך של 20 מיליון ש"ח, בשנים 2017-2018 בהתאם לפריסה שלהלן: משרד הכלכלה והתעשייה - 10 מיליון ש"ח, משרד הכלכלה והתעשייה מתחום הפעולה של רשות החדשנות - 5 מיליון ש"ח, משרד המדע, הטכנולוגיה והחלל - 5 מיליון ש"ח.

(2) הממשלה רושמת את הודעת רשות החדשנות כי בתוך תקופה של 3 חודשים תבצע רשות החדשנות בחינה של הכלים המתאימים לקידום חברות בעלות ייצור מתקדם שבסיסן במחוז צפון. בחינה כאמור תבוצע בהתאם לתבחינים שייקבעו על ידי רשות החדשנות, בהתאם לחוק לעידוד מחקר, פיתוח וחדשנות טכנולוגית בתעשייה, התשמ"ד-1984, סמכויותיה והאמצעים העומדים לרשותה. ככל שתתקבל החלטה על ידי רשות החדשנות ביחס לכלים כאמור, יוקצה תקציב ליישומם בסך של 40 מיליון ש"ח מתקציב משרד הכלכלה והתעשייה מתחום הפעולה של רשות החדשנות בהרשאה להתחייב בפריסה שווה על פני 2017-2018.

(3) להנחות את מינהל סחר חוץ במשרד הכלכלה והתעשייה לפעול לטובת מתן כלי סיוע לעידוד השיווק לחו"ל לחברות ממחוז צפון. לצורך כך יקצה משרד הכלכלה והתעשייה סך של 28 מיליון ש"ח לשנים 2017-2018 (14 מיליון ש"ח בכל שנה).

(4) להטיל על מנכ"ל משרד הכלכלה והתעשייה, בתיאום עם מנכ"ל רשות החדשנות, להקים צוות בין-משרדי בהשתתפות נציג אגף תקציבים באוצר שיפעל להקמת קהילות ידע מקצועיות בתחום מדעי החיים והמזון בדגש על מחוז הצפון ובראייה כלל ארצית. לצורך כך יוקצה

תקציב בסך של 5 מיליון ש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2017-2018, 2.5 מיליון ש"ח ממשרד הכלכלה והתעשייה ו-2.5 מיליון ש"ח מתקציב משרד הכלכלה והתעשייה מתחום הפעולה של רשות החדשנות.

ד. משיכת השקעות ויזמים למחוז הצפון

(1) להנחות את מנהל מרכז ההשקעות להביא לפני מינהלת מרכז ההשקעות הצעה לתיקון כללי המינהלה, כך שתתאפשר העדפת אישור תוכניות אשר עומדות בקריטריונים הקבועים ובניקוד הסף, למפעלים הנמצאים ברשויות מקומיות ובאזורי תעשייה באזור פיתוח א' במחוז צפון בשנים 2017-2018.

(2) הרשות לשיתוף פעולה תעשייתי וקידום השקעות זרות במשרד הכלכלה והתעשייה תפעל למשיכת משקיעים זרים למחוז הצפון, תוך שיווק האזור כיעד אטרקטיבי להשקעות, איתור חסמי הכניסה ליזמים ומתן המלצות לטיפול בהם.

ה. חיזוק עסקים קטנים ובינוניים במחוז צפון

(1) להורות לסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים במשרד הכלכלה והתעשייה לפעול לחיזוק העסקים הקטנים והבינוניים במחוז הצפון, בין היתר על ידי הענקת ליווי, מתן ייעוץ והפעלת חממות עסקיות אזוריות. לצורך כך יקצה המשרד תקציב של 44 מיליון ש"ח בפריסה שווה בין השנים 2017-2018.

(2) לרשום את הודעת המשרד לשוויון חברתי והסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים במשרד הכלכלה והתעשייה בדבר הרחבת התוכנית להטמעת כלים למסחר מקוון בעסקים קטנים ובינוניים במחוז צפון בסך 8 מיליון ש"ח בשנים 2017-2018. לצורך כך יקצה המשרד לשוויון חברתי 4 מיליון ש"ח מתקציבו ומשרד הכלכלה והתעשייה יקצה 4 מיליון ש"ח מתקציבו.

ו. פיתוח אזורי תעשייה במחוז הצפון

לטובת פיתוח אזורי תעשייה במחוז הצפון וקידום שיתופי פעולה בין הרשויות המקומיות, הוחלט לקדם את הצעדים

הבאים :

(1) להנחות את מינהל אזורי תעשייה במשרד הכלכלה והתעשייה לפעול לפיתוח ושדרוג אזורי תעשייה קיימים המצויים באזורים הקבועים לפי סעיף 40 לחוק עידוד במחוז הצפון בהתאם לתכנית העבודה של מינהל אזורי תעשייה. לצורך כך יקצה משרד הכלכלה והתעשייה סך כולל של 138 מיליון ש"ח לשנים 2017-2018 (71 מיליון ש"ח בשנת 2017 ו-67 מיליון ש"ח בשנת 2018).

(2) להנחות את משרד הכלכלה והתעשייה, בתיאום עם משרד הפנים, לפעול לשילוב רשויות מקומיות ממחוז הצפון, שאין להן אזורי תעשייה או שיש להן אזורי תעשייה עם יתרת דונמים נמוכה לשיווק, במסגרת מנהלות אזורי תעשייה קיימים. זאת, בין היתר, באמצעות מתן סיוע כספי למטרה זו בלבד, ומתוך מסגרת התקציב המאושרת של מינהל אזורי תעשייה בשנים 2017-2020. סיוע כאמור לא יינתן לאזורי תעשייה אשר קיבלו או מקבלים תקציב למטרה זו בשלוש השנים שקדמו למועד החלטת ממשלה זו, מתוקף החלטות ממשלה אחרות או כלי סיוע שהופעלו על ידי משרד הכלכלה והתעשייה, והקצאתו הינה בכפוף לקיומה של מסגרת תקציבית מאושרת ייעודית למטרה זו בשנים 2017-2020 ולהכללתו של נושא זה בתוכנית העבודה של מינהל אזורי תעשייה בכל אחת מהשנים כאמור.

ז. מנגנוני תקצוב ובקרה בכלים באחריות משרד הכלכלה והתעשייה

מנגנון ואופן הקצאת הכספים המתוארים בסעיפים א(1), א(2), ב(1), ב(2), ג(3), ג(4), ד(1), ה(1), ה(2) ו-ו(1), ייקבעו בהתאם לקריטריונים מקצועיים אשר יסוכמו בין נציגים מטעם אגף התקציבים במשרד האוצר ונציגי משרד הכלכלה והתעשייה. יצוין כי הקצאת התקציבים המפורטים לעיל תבוצע בהתאם לביקושים בפועל. עם תום הרבעון השלישי לשנת התקציב, משרד הכלכלה והתעשייה, בתיאום עם אגף תקציבים, יבצע אומדן לתחזית הביצוע לפי החלטה זו. אם לא ינוצלו התקציבים במלואם, תעמוד היתרה התקציבית לשימוש משרד הכלכלה והתעשייה בהתאם להוראות מנכ"ל ולנהלי המשרד.

מדידת האפקטיביות של התוכניות האמורות בסעיפים א(1), ב(1) ב(2) ו-ו(1) בפרק זה תבוצע על ידי משרד הכלכלה והתעשייה בשיתוף המועצה הלאומית לכלכלה, במסגרת ההליך שנקבע להערכת אפקטיביות בהתאם להחלטת הממשלה מס' 1466 מיום 22 במאי 2016 שעניינה "מיסוד הליך לבחינת האפקטיביות הכלכלית של תכניות באחריות משרד הכלכלה והתעשייה".

ח. עידוד המחקר והפיתוח במחוז הצפון

(1) הממשלה רושמת את הודעת רשות החדשנות כי עד לתום הרבעון הראשון של שנת 2017, תבוצע בחינה להקמת חממה ביוטכנולוגית נוספת במחוז הצפון (מהסוג שלו מסייעת כיום רשות החדשנות במסגרת מסלול ההטבה המופעל על ידה) לרבות עניין פרסום הליך תחרותי לשם כך תוך מתן תיעדוף למיקומה ברשויות בפריפריאליות 4-1 ובחינה של מתן תיעדוף למיקום החממה בסמיכות למוקד ידע רלבנטי לתחום פעילות החממה והכל לפי החלטת רשות החדשנות בהתאם לחוק לעידוד, מחקר, פיתוח וחדשנות טכנולוגית בתעשייה, התשמ"ד-1984, סמכויותיה והאמצעים העומדים לרשותה. ככל שתתקבל החלטה על ידי רשות החדשנות ביחס לאמור, יוקצה תקציב בסך של 27 מיליון ש"ח מתקציב משרד הכלכלה והתעשייה מתחום הפעולה של רשות החדשנות בהרשאה להתחייב בשנים 2017-2018. המקורות להקמת החממה הביוטכנולוגית יעמדו על 10 מיליון ש"ח ו-17 מיליון ש"ח בשנים 2017 ו-2018 בהתאמה מתקציב משרד הכלכלה והתעשייה מתחום הפעולה של רשות החדשנות.

(2) לשם פיתוח הקשר בין האקדמיה לבין התעשייה והרחבת פעילות המחקר והפיתוח המתבצעת במחוז הצפון, להקצות למבחן התמיכה במרכזי מדע וטכנולוגיה "מגה מו"פ אזורי" תקציב בסך 53 מיליון ש"ח, וזאת בפריסה על פני השנים 2017-2018 מתקציב משרד המדע, הטכנולוגיה והחלל (24 מיליון ש"ח בשנת 2017 ו-29 מיליון ש"ח בשנת 2018), מתוכם 5 מיליון ש"ח בשנת 2017 ו-10 מיליון ש"ח בשנת 2018 הם תוספות ביחס לתקציב שהוקצה בשנת 2016. על מנת למצות את הפוטנציאל של מטרת הפעילות הנתמכת, תקציב זה מותנה בבניית תכנית אסטרטגית לפיתוח על ידי הגופים

המבקשים לקבל את התמיכה כמוקד צמיחה אזורי. התכנית תאושר על ידי משרד המדע, הטכנולוגיה והחלל ואגף תקציבים במשרד האוצר טרם ההקצאה. במידת הצורך, יתוקן נוהל התמיכה לעניין התכנית האסטרטגית המוזכרת כאמור.

(3) להורות למשרד המדע, הטכנולוגיה והחלל להקצות 14 מיליון ש"ח לשנים 2017-2018 מתקציב משרד המדע, הטכנולוגיה והחלל (7 מיליון ש"ח בשנת 2017, 7 מיליון ש"ח בשנת 2018) למרכזי מחקר ופיתוח אזוריים, למעט מרכזי המחקר והפיתוח שמקבלים תמיכה לפי סעיף ח(2) בפרק זה. כמו כן, לרשום את הודעת משרד המדע, הטכנולוגיה והחלל כי הסכומים האמורים בפסקה זו הם אומדנים בלבד, כפופים לעמידה בתבחינים שוויוניים ובהתאם לכל דין.

(4) לשם פיתוח תעשייה מתקדמת בתחום המזון והתזונה ולצורך הגברת הקשר בין האקדמיה לבין התעשייה בתחום המזון, להטיל על משרד הכלכלה והתעשייה ועל רשות החדשנות, בתיאום עם אגף התקציבים במשרד האוצר, לגבש צעדים לפיתוח תעשייה מתקדמת בתחום המזון והתזונה, באיכות ובנגישות גבוהה, בדגש על תעשיית מזון הפעילה ברשויות בפריפריאליות 1-4, לרבות באמצעות קיומו של מכון לחקר המזון תוך תיעדוף לסמיכות למרכז אקדמי ומכוני מחקר הפועלים בתחום זה.

עם סיום עבודת המטה, יפעל משרד הכלכלה והתעשייה להפעלת כלי סיוע כאמור, בהתאם ללוחות הזמנים שייקבעו. לצורך כך יוקצה תקציב של 15 מיליון ש"ח לשנים 2017-2018 ממקורות משרד הכלכלה והתעשייה.

(5) לרשום את הודעת שר המדע, הטכנולוגיה והחלל על הקצאת תקציב של 1 מיליון ש"ח בשנת 2017 לצורך מימון מחקר בתחום הדיג בכנרת. המחקר יתבצע על ידי המוסד שיזכה בקול הקורא לנושא שפורסם ביום 28.7.2016 בהתאם לכל דין.

ט. פיתוח התיירות במחוז הצפון

(1) להנחות את משרד התיירות להשתתף בתקצוב תשתיות

תיירות ציבוריות במחוז הצפון בהתאם לנוהל פיתוח תשתיות ציבוריות (צת"פ) של משרד התיירות ובכפוף להגשת בקשות פרטניות מהרשויות המקומיות הזכאיות. לשם כך יקצה משרד התיירות ממקורותיו 50 מיליון ש"ח בהרשאה להתחייב, בפריסה שווה על פני השנים 2018-2017. אם בכל אחת משנות הפעילות לא יאושרו בקשות בסכום האמור, תתאפשר הסטת התקציב שלא נוצל לטובת חלוקתו לתשתיות ציבוריות אחרות בהתאם לנהלי המשרד.

(2) להנחות את משרד התיירות להקצות תקציבים לצורך השקעה בפרויקטים בתחום המלונאות במחוז הצפון. למטרה זו יוקצה 60 מיליון ש"ח משרד התיירות ממקורותיו בהרשאה להתחייב בפריסה שווה על פני השנים 2018-2017. הפרויקטים ייבחנו ויאושרו במינהלת ההשקעות אשר הוקמה מתוקף חוק עידוד ובהתאם לבקשות שיוגשו למינהלה לפי נהלי משרד התיירות (נהלים לעידוד הקמה, הרחבה, הסבה והשבה של בתי מלון). אם בכל אחת משנות הפעילות לא יאושרו בקשות בגובה הנדרש, תתאפשר הסטת התקציב שלא נוצל לטובת חלוקתו לפרויקטים אחרים בתחום המלונאות בהתאם לנהלי המשרד.

(3) להטיל על משרד התיירות לקדם ולעודד את התיירות הנכנסת לאזור צפון הכנרת, בדגש על תחום "המשולש הקדוש" שבין כפר נחום לטבחי'ה והאזורים הסמוכים לו וזאת, בין היתר, על ידי קידום מקומות אכסון חדשים.

להנחות את רשות מקרקעי ישראל להוציא לשיווק, בתוך חצי שנה ממועד קבלת אישור המכון הגיאולוגי, לפחות מגרש אחד מתוך התכנית המאושרת ג/7505, אשר נמצאת על קו המים של הכנרת וסמוכה לאזור "המשולש הקדוש". מגרשים באותה תכנית אשר אינם דורשים את אישור המכון הגיאולוגי, ישווקו במהלך השנים 2018-2017.

הממשלה רושמת לפניה את המלצת משרד התיירות, כי לאור החשיבות הלאומית, המכרז לא יכלול מחיר מינימום.

להנחות את משרד התיירות לגבש בהמלצותיו למכרז לשיווק הקרקעות האמורות תנאים אשר תומכים בעידוד התיירות לאזור. כמו כן, להנחות את המכון הגיאולוגי לישראל לבצע בדיקה של הסקרים אשר בוצעו בתא השטח המיועד לתיירות, ג'7505, ולהמציא חוות דעת בתוך 5 חודשים ממועד קבלת ההחלטה.

(4) להטיל על משרד התרבות והספורט ועל משרד התיירות להקצות מתקציביהם לעידוד אירועי תרבות וספורט תיירותיים 4 מיליון ש"ח בכל אחת מהשנים 2017 ו-2018 (סך של 2 מיליון ₪ כל שנה לכל משרד). האירועים מתקציב זה ייקבעו בהסכמה בין משרד התיירות, משרד התרבות והספורט ומשרד האוצר. האחריות על איגום התקציבים והוצאתם תוטל על משרד התרבות והספורט.

י. תשתיות גז טבעי

לרשום את הודעת שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים :

(1) כי בכוונת המשרד להקצות תקציב של כ-35 מיליון ש"ח על פני השנים 2017-2018 מתוך התוספות התקציביות שקיבל המשרד לתקציב 2017-2018 לצורך מתן תמיכה בחיבור צרכני גז מרוחקים במחוז הצפון. מנגנון ואופן הקצאת הכספים במסגרת התכנית ייעשו בהתאם לעמידה בקריטריונים מקצועיים אשר יגובשו על ידי נציגים מרשות הגז הטבעי במשרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים, ממשרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים ומאגף התקציבים במשרד האוצר.

(2) כי יקצה מתוך מסגרת תקציבו 11 מיליון ש"ח על פני השנים 2017-2018 לצורך מתן מענקים להקמת תחנות תדלוק בגז טבעי דחוס (CNG) במחוז הצפון. התקציב יוקצה כמענקי חלוץ על פי קריטריונים מקצועיים של הקול הקורא שפורסם בתאריך 13.10.2016 בנושא על ידי מינהל הדלק והגז במשרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים, הכוללים, בין היתר, את היקף הפיזור הגיאוגרפי של התחנות ואת איתנותו הפיננסית של המציע. הקצאת הכספים הסופית במסגרת התכנית תיקבע בהתאם לעמידת המציעים בקריטריונים אלו.

(3) כי יקצה מתוך מסגרת תקציבו 30 מיליון ש"ח על פני

השנים 2017-2018 לטובת שדרוג רשת החלוקה של גז טבעי במחוז הצפון. התכנית צפויה להביא להגדלת מספר הצרכנים המחוברים לרשת, להרחבת אפשרויות שימוש נוספות בגז הטבעי וכן להגדלת הקיבולת העוברת ברשת. מנגנון ואופן הקצאת הכספים במסגרת התכנית ייקבעו בהתאם לקריטריונים מקצועיים אשר יגובשו על ידי נציגים מרשות הגז הטבעי במשרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים, ממשרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים ומאגף התקציבים במשרד האוצר. הקצאת הכספים תיעשה בהתאם לעמידה בקריטריונים שייקבעו.

יא. תשתיות בתחום הפסולת:

(1) להטיל על המשרד להגנת הסביבה להביא להנהלת קרן הניקיון (להלן - "הקרן") בחינה של מנגנוני סיוע ועלויות נדרשות לתכנון ולהקמת מתקנים למחזור והשבה, מיון וטיפול בפסולת באזור חיפה ובמחוז צפון, במימון הקרן. התקציב יוקצה לאשכולות רשויות באזור חיפה ובמחוז הצפון. במקום שבו אין אשכולות, יתאפשר מימון לרשויות הפועלות במסגרת שיתוף פעולה אזורי לטובת הקמת מתקנים. מנגנון הסיוע והיקפו ייקבע על סמך הצגת תכניות עסקיות פרטניות למתקנים.

(2) להטיל על שר החקלאות ופיתוח הכפר לפעול להקמת מתקן לטיפול בזבל עופות ופסולת צמחית מתאימה אחרת ככל הניתן, בשיטת עיכול אנארובי לייצור חשמל ודשן. המתקן יהווה פיתרון קצה אזורי למספר רשויות מקומיות במחוז הצפון, אשר בשטחן נמצאים נתח גדול מהלולים במדינת ישראל. הסיוע יינתן באמצעות מענק של עד 30% מעלות הפרויקט ועד 15 מיליון ש"ח בשנים 2017-2018 שיוקצה על-ידי מנהלת ההשקעות במשרד החקלאות ופיתוח הכפר ובהתאם לנהליה למועצה אזורית, בהתבסס על שיקולים של מיקום להקמת המתקן (שקיבל את אישורי המשרד להגנת הסביבה), וכן בהתבסס על ריכוז לולים גדול, היתכנות וישימות הקמת המתקן ויכולת הרשות להציג תכנית עסקית בשנת 2017 וגיוס מקורות מימון נוספים בשנות התמיכה. התקציב יוקצה בהתאם לפריסה הבאה: בשנת 2017 יוקצו 5 מיליון ש"ח מהמשרד להגנת הסביבה, בכפוף לאישור הקרן ו-2.5 מיליון ש"ח ממשרד החקלאות ופיתוח הכפר

2) מיליון ש"ח מתוך תקציב התמיכה לטיפול בפסולות חקלאיות). בשנת 2018 יוקצו 7.5 מיליון ש"ח מתקציב משרד החקלאות ופיתוח הכפר.

3. חינוך והשכלה גבוהה

במטרה להביא לפיתוח ההון האנושי, בין היתר על ידי הגדלת מספר הסטודנטים, בפרט סטודנטים הלומדים מקצועות נדרשים לתעשייה עתירת ידע, על ידי הקניית מיומנויות טכנולוגיות, עידוד לימוד המדעים בקרב תלמידי בתי הספר והקצאת תוספת שעות לימוד ברשויות מקומיות, תתבצע השקעה במחוז הצפון לפי הפירוט הבא:

א. פיתוח ההון האנושי בתחום ההשכלה הגבוהה

לרשום את הודעת הוועדה לתכנון ותקצוב של המועצה להשכלה גבוהה (להלן - ות"ת):

1) כי תפעל להגדיל ב-40% את מספר הסטודנטים הלומדים מקצועות נדרשים, כמצוין בהחלטת הממשלה מס' 5080 מיום 26.8.2012, לתעשיות עתירות הידע במוסדות להשכלה גבוהה לרבות אלה הפועלים במחוז הצפון בשנות הלימודים תשע"ז-תשפ"ב. לשם כך תגבש ות"ת כלים שונים במהלך התכנית הרב שנתית של מערכת ההשכלה הגבוהה.

2) על הגדלת מכסות הסטודנטים בשנות הלימודים תשע"ז-תשע"ח, של כ-560 מכסות סטודנטים במכללות במחוז הצפון המתקצבות על ידי ות"ת, וזאת באחריות ובתקצוב ות"ת. הגידול במכסות נקבע על פי קריטריוני התקצוב של ות"ת תוך מתן עדיפות למקצועות נדרשים וחיזוק מוסדות הפועלים במחוז הצפון על ידי ות"ת. כמו כן, תפעל ות"ת להבטיח אופק התפתחות (מכסות) תכנוני ותקציבי לקליטת סטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה במחוז הצפון.

3) על הגדלת תקציב המכללות האקדמיות במחוז הצפון המתקצבות על ידי ות"ת לשנת הלימודים תשע"ז בסכום של כ-10 מיליון ש"ח, וזאת בהתאם לתוספות תקציביות שניתנו בתכנית הרב-שנתית למערכת ההשכלה הגבוהה תשע"ז-תשפ"ב לפי מודל התקצוב של ות"ת בהתייחס גם למספרי הסטודנטים, שיפורים הקיימים במוסדות בגין

סיום תואר בזמן וכיו"ב.

4) על העמדת תוספת תקציב בסך של 7.6 מיליון ש"ח בשנת הלימודים תשע"ח בגין תוספת מכסות במכללות המתקצבות על ידי ות"ת במחוז הצפון כאמור לעיל.

5) על בחינת הצורך בחיזוק יכולותיהם של מוסדות להשכלה גבוהה בפריפריה, המתקצבים על ידה ועל ידי משרד החינוך, לגיוס ושימור סגל אקדמי בכיר. בחינה זו תיעשה גם בשיתוף הגורמים המקצועיים הרלוונטיים במשרד האוצר.

ב. מכללות חינוך

להטיל על המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל להקצות 18 מיליון ש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2017-2018 ממקורות המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל לטובת קידום בינוי ופיתוח במכללות חינוך במחוז הצפון ברשויות בפריפריאליות 1-4, בהתאם לקריטריונים שייקבעו וזאת לצורך עידוד תהליך העברת המכללות לאחריות ות"ת ואיחוד עם מוסדות להשכלה גבוהה אחרים בהתאם למפת הדרכים של ות"ת לנושא. הקצאת התקציב בפועל תהיה על דעת ות"ת.

ג. קידום בית הספר לרפואה בצפת

בהמשך להחלטות הממשלה מס' 4541 מיום 8.3.2009 שעניינה "קביעת מיקום בית הספר החמישי לרפואה בצפת", מס' 1351 מיום 7.2.2010 שעניינה "החלטת המועצה להשכלה גבוהה בעניין בית-הספר לרפואה בצפת וההיערכות הנדרשת - דיווח", מס' 2090 מיום 15.7.2010 שעניינה "בית הספר לרפואה בצפת: הקמת המתחם הזמני ומתחם הקבע" ומס' 3719 מיום 18.9.2011 שעניינה "הפקולטה לרפואה בצפת: שדרוג אמצעי הוראה בבתי חולים בצפון", לפיהן מתחם הפקולטה יתוקצב על ידי הממשלה ואוניברסיטת בר אילן בחלקים שווים, וכן העברת תקציב המדינה למבנה הקבע תיעשה אל מול גיוס תקציבים תואמים על ידי אוניברסיטת בר אילן ממקורות לא ממשלתיים:

1) בהמשך להחלטת הממשלה מס' 1531 מיום 13.6.2016 שעניינה "בית הספר לרפואה בצפת - הקמת מתחם הקבע" בנושאי תכנון מתחם הקבע, לרשום את הודעת אוניברסיטת בר אילן, כי בהמשך לתרומות קודמות

שגויסו לבי"ס לרפואה, האוניברסיטה קיבלה התחייבויות ממקורות חוץ ממשלתיים בסך 50 מיליון דולר המיועדים לפרויקט.

(2) לקבוע, כי מיד לאחר תום שלב התכנון ובכפוף לתכנון המפורט שיאושר והצרכים התקציביים שייגזרו ממנו, תתכנס הוועדה הבין משרדית, שהוקמה מכוח החלטת הממשלה מס' 4541 מיום 08.03.2009 שעניינה "קביעת מיקום בית הספר החמישי לרפואה בצפת" בראשות מנכ"ל המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל, לצורך הקצאת המקורות הממשלתיים לשם השלמת הפרויקט.

ד. קידום לימודי מדעים וחינוך דיגיטלי

(1) לרשום את הודעת שר המדע, הטכנולוגיה והחלל על הפעלת תכנית לצמצום הפער הדיגיטלי בחברה הישראלית (להלן – להב"ה) בעשרה מרכזים במחוז הצפון, בתקציב בסך של 20 מיליון ש"ח על פני השנים 2017-2018 ממקורות המשרד. התכנית פועלת ביישובי פריפריה בשאיפה להקנות לכל שכבות האוכלוסייה הזדמנות שווה והוגנת לרכוש מיומנות טכנולוגית. כמו כן, משרד המדע, הטכנולוגיה והחלל יפעל לפתיחת שני מרכזים נוספים במחוז הצפון אשר יתוקצבו בכ-4 מיליון ש"ח, בפריסה שווה על פני השנים 2017-2018.

(2) לרשום את הודעת שר המדע, הטכנולוגיה והחלל על הקצאת 2 מיליון ש"ח בשנים 2017-2018 לצורך המשך פעילותה של תכנית "מדעניות העתיד" במחוז הצפון במטרה להעצים ולעודד המשך לימודים בתחומי ההנדסה והמדעים של תלמידות תיכון בעלות הישגים גבוהים בתחומי המדעים. יודגש, כי הסכומים האמורים בפסקה זו הם אומדנים בלבד שבוצעו על ידי משרד המדע, הטכנולוגיה והחלל וכפופים לעמידה בתהליכי רכש שוויוניים.

(3) לרשום את הודעת שר המדע, הטכנולוגיה והחלל על הפעלת תכנית חדשה לחונכות לימודית בתחום המדעים לתלמידי כיתות ט' ביישובים בפריפריה בשנת הלימודים תשע"ז. תקציב התוכנית יעמוד על 30 מיליון ש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2017-2018 (15 מיליון ש"ח

לשנה). מחוז הצפון יתועדף בביצוע תכנית זו, כך שלכל הפחות 40% מהסכום האמור יופנה למחוז הצפון.

(4) לרשום את הודעת השרה לשוויון חברתי ושר החינוך בדבר הקצאת תקציב בסך 20 מיליון ש"ח מתקציב המשרדים האמורים, בחלוקה שווה בשנים 2017-2018 לצורך המשך מימון פרויקטים של תקשוב בתי הספר התיכוניים במחוז הצפון על מנת לאפשר למידה בכלים דיגיטליים מתקדמים.

(5) להקצות 12 מיליון ש"ח על ידי משרד החינוך בפריסה שווה על פני השנים 2017-2019 לתוכנית למצוינות מדעית חינוכית לתלמידים תושבי הצפון ברשויות בפריפריאליות 4-1, שתופעל על ידי אשכול רשויות אזורי במחוז הצפון.

כתנאי להקצאת סכום זה ולבחירת האשכול על ידי משרד החינוך, יתחייב האשכול האזורי להשלמת מימון על סך 4 מיליון ש"ח לכל אחת מהשנים כאמור. התוכנית תכלול מיזמים ייחודיים, שיציגו מערך לניהול שותפות אזורית בתחום החינוך למדעים וטכנולוגיה בין רשויות מקומיות, מכללות אקדמיות, מכוני מחקר, עסקים ותעשייה. הקריטריונים לבחירה יכללו, בין השאר, הוכחת יכולת ביצוע, מערך שותפות אזורי קיים, מערך הערכה קיים ועבודה עם בתי ספר ברחבי האזור.

ה. פיתוח ההון האנושי בתחום החינוך

לרשום את הודעת שר החינוך על:

(1) הקצאת 90 מיליון ש"ח בשנת 2017 ו-123 מיליון ש"ח בשנת 2018 במסגרת תכנית התקצוב הדיפרנציאלי עבור תוספת שעות הוראה, תוך מתן תיעדוף לבתי ספר חלשים במחוז הצפון בהתאם למדד הטיפוח המשרדי.

(2) הקצאת 120 מיליון ש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2017-2018 מתוך התוספת שניתנה למשרד החינוך לתגבור החינוך הבלתי פורמאלי בפריפריה בתקציב 2017-2018 עבור תגבור שירותי חינוך (פורמאלי ובלתי פורמאלי) במחוז הצפון.

(3) הקצאת 600 מיליון ש"ח בהרשאה להתחייב בפריסה

שווה על פני השנים 2017-2018, מתוכם 150 מיליון ש"ח בשנת 2017 ו-150 מיליון ש"ח בשנת 2018 הן תוספות ביחס לתקציב שהוקצה בשנת 2016, לצורך בינוי כיתות לימוד וגנים חדשים במחוז הצפון וזאת בהתאם להליך המקצועי של משרד החינוך לעניין זה ובלבד שיוכר הצורך בבניית הכיתות והגנים על ידי המשרד. סכום זה יוקצה מתוך תכנית החומש לבניית כיתות לימוד לשנים 2017-2021.

4. פיתוח תשתיות תחבורה והגדלת הנגישות התחבורתית באזור הצפון

על מנת להטיב את השירות לתושב ועל מנת להגדיל את הנגישות התחבורתית לתושבי הצפון במחוז הצפון ובהמשך להחלטת הממשלה מס' 1838 בנוגע לפיתוח תשתיות תחבורה ציבורית, לסיכום התקציבי בין משרד התחבורה והבטיחות בדרכים לבין משרד האוצר לשנים 2017-2018, ותכנית החומש לכבישים הבינעירוניים לשנים 2017-2021, לרשום את הודעת שר התחבורה והבטיחות בדרכים :

א. כי יקצה מתוך מסגרת תקציבו, בשנים 2017-2021, תקציבים לאזור הצפון לפיתוח ובניית כבישים על פי תכנית חומש שמתחילה בשנת 2017, לפי האומדנים דלהלן, ובכפוף לבדיקת כדאיות כלכלית ע"פ נוהל בחינת פרויקטים תחבורתיים (נוהל פר"ת 2012 - הנחיות לבדיקת כדאיות פרויקטים תחבורתיים).

טבלת פירוט הכבישים :

אומדן הפרויקט (מיליון ש"ח)	מהות השינוי	כביש
975	הרחבת הכביש בקטע גולני דוברת	כביש 65
300	הסטת כביש 65 וסלילת כ-7 ק"מ עוקף עפולה, כולל גשר לרכבת	כביש 65
600	הרחבת כביש 71 בקטע בית שאן יששכר	כביש 71
55	הסדרת גישה למגדל העמק ושיפור צומת הכניסה לאזור התעשייה	כביש 73

מזכירות הממשלה

280	שדרוג המחלפים ציפורי ויפתחאל, כהכנה לפרויקט רק"ל חיפה נצרת	כביש 79
300	שדרוג כביש 85 במקטע כרמיאל ראמה	כביש 85
430	הקמת כביש רוחב אזורי וצמתים על כביש 4 וכביש 70	כביש 859
266	הסטת והרחבת כביש 89 במקטע שבין כברי לנהריה	כביש 89 (נהריה)
430	הסדרת כביש 781 מקרית אתא	כביש 781
3,636		סה"כ

לאור החשיבות שמייחס משרד התחבורה והבטיחות בדרכים לקידום תשתית הכבישים בצפון הארץ, ככל שפרויקט תחבורתי ברשימה יהיה מוכן לביצוע על פי נהלי משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, יפעלו משרדי התחבורה והבטיחות בדרכים והאוצר למניעת עיכובים בהקצאת המשאבים והליכי האישורים הנדרשים לצורך יציאה למכרז ותחילת הביצוע.

ב. כי יקצה את התקציבים לפרויקטי תחבורה באזור הצפון כפי שנקבעו בהחלטת הממשלה מס' 1838.

טבלת פירוט הפרויקטים :

פרויקט	מהות הפרויקט	אומדן פרויקט (מיליון ש"ח)
רק"ל נצרת	רכבת קלה מנצרת לחיפה	5,900
מטרונית חיפה	הרחבת פרויקט המטרונית בחיפה לשכונות וערים נוספות כגון : (א) רכס הכרמל (ב) נווה שאנן (ג) נשר	2,600

מזכירות הממשלה

	<p>(ד) עכו</p> <p>(ה) טירת הכרמל</p> <p>(ו) קרית אתא (מזרח)</p> <p>בכפוף למתווה שיתואם בין מנכ"לית משרד התחבורה והבטיחות בדרכים לממונה על התקציבים, ובהתבסס על תכניות הנדסיות קיימות אשר ישימות לביצוע בשנים 2017-2018.</p>	
סה"כ		8,500

5. מתן שירותים חברתיים וציבוריים במחוז הצפון

לשם שדרוג השירותים החברתיים, הציבוריים והשירותים בתחום הבריאות לתושבי מחוז הצפון, תתבצע השקעה במחוז הצפון כמפורט להלן:

א. השקעה רב שנתית בבריאות במחוז הצפון במסגרת משאבים אשר יוקצו לראשונה בשנת 2017:

לרשום את הודעת שר הבריאות כי בכוונת משרדו לפעול בשנים 2017-2020 להגדלת זמינות ואיכות השירותים במערכת הציבורית במחוז הצפון, להתאמת מערכת הבריאות למגמות החברתיות-כלכליות ותרבותיות בפריפריה בכלל ובצפון בפרט, וזאת כחלק מעמודי האש של המשרד ובהתאם לדו"ח הוועדה לחיזוק הצפון שיזם המשרד.

בהתאם לכך ונוכח הסיכום בין משרדי הבריאות והאוצר על תיעדוף נוסף של הפריפריה במסגרת התקציבים הגמישים לשנים 2017 ואילך, המשרד יישם בתיאום עם משרד האוצר תכנית פעולה לחיזוק הצפון בשנים 2017-2020, והוא צפוי לתקצב בשנים אלו את התקציבים והמשאבים התוספתיים החדשים שיוקצו לו עם אישור תקציב המדינה ובהסכמת משרד האוצר, בסכומים הבאים:

(1) בניית ופתיחת מיטות בבתי חולים בצפון הארץ

להקצות בשנים 2017-2020 235 מיליון ש"ח לאורך חיי התוכנית לטובת בינוי תשתיות או מחלקות כלליות, פסיכיאטריות וגריאטריות בצפון על פי קריטריונים

מקצועיים שייקבעו על ידי המשרדים, ובפרט בניית מיטות גריאטריה בקהילה ופתיחת מיטות בתחומים נדרשים בבתי החולים זיו, נהריה, העמק ופזורה, לרבות בתחומים כגון: נוירולוגיה, גריאטריה, כירורגיה, אורתופדיה, ילדים, אף-אוזן-גרון, שיקום, טיפול פליאטיבי, אונקולוגיה וכו'.

(2) תקצוב פרויקטים חדשים בצפון

להקצות בשנים 2017-2020 175 מיליון ש"ח חדשים מהתקציב אשר יתקצב לראשונה בשנת 2017 לטובת פרויקטים ייעודיים ובפרט פיתוח תשתיות, קידום בריאות, צמצום פערים בתשתיות טיפות חלב, מניעת אלימות במשפחה, שדרוג שירותי רפואת החירום בצפון, פרויקטים בבריאות הנפש, שדרוג שירותי בריאות האישה וכן פרויקטים לאומיים חדשים במחוז הצפון אשר יתועדפו על ידי המשרד.

(3) הקמת מרכז שיקומי בבית החולים פזורה בטבריה

מתוך סך המקורות בסעיפים קטנים (1) ו-(2), אשר עומדים על 410 מיליון ש"ח, יוקצו לטובת פיתוח פרויקט מרכז שיקומי במרכז הרפואי פזורה שהוגדר בדו"ח הוועדה להרחבת שירותי הרפואה בצפון, מיום 5 בספטמבר 2016, כפרויקט ברמת התיעדוף הגבוהה ביותר לביצוע בטווח הזמן הבינוני, ועלותו נאמדת על ידי משרד הבריאות בכ-150 מיליון ש"ח, המשאבים הבאים: בכל אחת מהשנים 2017-2021 - 22 מיליון ש"ח (110 מיליון ש"ח בסך הכל) לטובת פרויקט המרכז השיקומי. לצורך השתתפות במימון הפרויקט, המרכז הרפואי יישא בעלות של 40 מיליון ש"ח על פני 5 שנים ממקורות עצמיים או מתרומות שיגויסו על ידי בית החולים.

מתוך סך המקורות המתוארים בסעיפים קטנים (1) ו-(2) לעיל, להקצות 15 מיליון ש"ח למיגון ושיפוץ מבנה הדיאליזה במרכז הרפואי פזורה.

(4) יישום תכנית מערכתית לקיצור תורים בצפון

לרשום את הודעת משרדי האוצר והבריאות, שכחלק מהתכנית הלאומית לקיצור תורים שתיושם החל משנת

2017, יוקצו בשנים האמורות כ-520 מיליון ש"ח לטובת קיצור תורים והגדלת היקף הניתוחים במערכת הציבורית במחוז הצפון.

ב. תמרוץ העסקת רופאים במחוז צפון

לצורך משיכת רופאים לעבודה בבתי חולים במחוז הצפון, לרשום את הודעת שר האוצר על כך שהנחה את גורמי המקצוע באגף לשכר והסכמי עבודה ואגף התקציבים במשרד האוצר לבחון ולגבש, בשיתוף משרד הבריאות, מתווה לתמרוץ אפקטיבי של העסקת רופאים בפריפריה בתחומים שבמחסור תוך בחינה של התובנות מתכניות קודמות, ושל המקורות התקציביים. כל זאת מתוך מטרה להגיע ליעילות מרבית ולחיזוק אפקטיבי של מחוז הצפון ומתן כלים ניהוליים לבתי החולים. לשם כך, לקבוע כי המענקים במסגרת התכנית, אשר יוקצו על פי שיקול דעתם וצרכיהם של בתי החולים והמסגרות הרלבנטיות, ויוקצו להעסקת רופאים בפריפריה בתחומים שבמחסור ולהעסקת רופאים "פולטיימרים" בפריפריה, וכי סך התכנית לא יפחת מההוצאה על מענקים עבור מענקים לרופאים בפריפריה המותנים בתקופת התחייבות שהוקצו בגין שנת 2016.

ג. ייעוד משאבים :

לרשום את הודעת שר הבריאות כי משרדו :

(1) יקצה מבסיס תקציבו בשנים 2017-2018 104 מיליון ש"ח עבור פרויקטים בתחום הבינוי לטובת פיתוח ושדרוג של בתי חולים במחוז הצפון, ובהם גם מבנה רדיותרפיה במרכז הרפואי זיו, מבנה לאשפוז ממון מזור בעכו.

(2) בשנים 2017-2020 כחלק מהעדפת הפריפריה בנוסחת הקפיטציה, קופות החולים עתידות ליהנות מתקבולים מוגברים עבור תושבים המתגוררים במחוז הצפון בשווי מצטבר של כ-740 מיליון ש"ח (185 מיליון ש"ח בשנה). כמו כן, לרשום את הודעת משרדי האוצר והבריאות על כוונתם לבחון את הגדלת תיעדוף הפריפריה במסגרת גיבוש נוסחת הקפיטציה החדשה.

(3) יקצה מבסיס תקציבו בשנים 2017-2020 כ-340 מיליון ש"ח כתוספות שכר לרופאים לבתי חולים ממשלתיים במחוז הצפון מתוקף הסכמי שכר לעניין תגמול כוח אדם

בפריפריה.

(4) יקצה מבסיס תקציבו בשנים 2017-2020 240 מיליון ש"ח מהתכניות הלאומיות לשיפור איכות הרפואה הציבורית במחוז הצפון; תכנית המרכזים לרפואה דחופה ("מלר"ד"); תכנית למניעת זיהומים בבתי חולים ציבוריים ותכנית לשיפור ותמרוץ הפגיות. המימון יינתן בכפוף לעמידה בתבחינים מקצועיים שאותם יקבע המשרד.

(5) יקצה מבסיס תקציבו בשנים 2017-2020 68 מיליון ש"ח לטובת טיפול לאנשים עם הנמכה קוגניטיבית או הפרעה נפשית במסגרת קהילה אקולוגית בבריאות הנפש.

(6) יקצה מבסיס תקציבו בשנים 2017-2020 60 מיליון ש"ח כחלק מהתכנית הלאומית לקיצור תורים במרכזי דימות תהודה מגנטית (M.R.I) בבתי חולים וקופות חולים במחוז הצפון.

לרשום את הודעת משרד הבריאות כי הסכומים האמורים בהחלטה זו הינם אומדנים בלבד ומושפעים משינויי מדיניות ואומדני ביצוע בפועל, ומשקפים את עמדת משרד הבריאות בהתאם לספר התקציב לשנים 2017-2018 ובהנחה שהתקציב האמור יוקצה גם בשנים הבאות, והוא כפוף לעמידה בתבחינים שוויוניים.

טבלה מסכמת לשנים 2017-2020 :

נושא	סכום מיליון ש"ח
סה"כ משאבים נוספים שיופעלו במסגרת תכניות חדשות שיופעלו לראשונה ב-2017 ואילך	930
סה"כ משאבים שיושקעו במסגרת תכניות שיחודשו	1,556
סה"כ משאבים ייעודיים שיושקעו בצפון במסגרת התכנית בתחום הבריאות	2,486

מזכירות הממשלה

פירוט על משאבים נוספים שיופעלו במסגרת תכניות חדשות שיופעלו לראשונה ב-2017 ואילך:	
235	בינוי חדש של תשתיות או מחלקות כלליות, פסיכיאטריות וגריאטריות בצפון
175	תקצוב חדש של פרויקטים ייעודיים אשר יתועדפו על ידי המשרדים, ובפרט מרכז השיקום בפוריה, פיתוח תשתיות נוספות, קידום בריאות, תשתיות טיפות חלב, מניעת אלימות במשפחה ושדרוג שירותי רפואת החירום בצפון.
	חיזוק כוח האדם בפריפריה במסגרת תכנית "פולטיימרים" ומענקים לרופאים
520	תכנית לאומית לקיצור תורים
930	סה"כ משאבים נוספים שיופעלו במסגרת תכניות חדשות שיופעלו לראשונה ב-2017 ואילך
פירוט משאבים שיושקעו במסגרת תכניות קיימות:	
104	פיתוח פרויקטים בבתי חולים בצפון
740	תעדוף תושבי הצפון בהקצאת המקורות בסל הבריאות
340	תוספת שכר ייחודית לרופאים בצפון במסגרת הסכמי השכר
244	תקצוב במסגרת תכניות לאומיות קיימות
68	קהילה אקולוגית משקמת
60	תכנית לאומית לקיצור תורים ב-MRI
1,556	סה"כ משאבים שיושקעו במסגרת תכניות שיחודשו

לרשום את הודעת שר העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים :

(1) על הרחבת התמיכה של משרדו במחוז הצפון בנושאים הבאים: שירותי קהילה ושירותים חוץ ביתיים לאוכלוסיות בסיכון ולאנשים עם מוגבלות בסך של 50 מיליון ש"ח לשנים 2017-2018 בפריסה שווה על פני השנים מתוך התוספת התקציבית שקיבל המשרד לשנים 2017-2018.

(2) על הרחבת התוכנית "נושמים לרווחה" במחוז צפון בכ-6 מיליון ש"ח בשנים 2017-2018 בפריסה שווה על פני השנים בהתאם לקריטריונים שנקבעו במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים מתוך התוספת התקציבית שקיבל המשרד לשנים 2017-2018.

ה. בינוי בתחום השירותים החברתיים

(1) להטיל על המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל לסייע בקידום הקמת מרכז טיפול ותעסוקה לאנשים עם מוגבלות במחוז הצפון באחת מהרשויות בפריפריאליות 4-1. לצורך כך יקצה המשרד סך של 16 מיליון ש"ח ממקורותיו בשנים 2017-2018. התקציב האמור יוקצה לרשות מקומית או אשכול אזורי, ומותנה בגיוס מימון תואם (MATCHING) על ידי הרשויות המקומיות או האשכול בהיקף של 8 מיליון ש"ח ובהקצאת 6 מיליון ש"ח נוספים מקרן שלם וקרן הביטוח הלאומי, בכפוף לכל דין.

(2) לרשום את הודעת שר העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים כי בתום כל חציון בשנים 2017 ו-2018 יעביר דיווח לממשלה בדבר מספר הבקשות התקינות שהוגשו ומספר הבקשות שאושרו לבניית מעונות יום על ידי רשויות מקומיות של מחוז הצפון, בהתאם להוראת מנכ"ל משרדו שמספרה 9.5 בעניין "תקצוב בינוי רשויות מקומיות לבינוי מעונות יום לשנים 2017-2018". בתום שנת 2017 ו-2018 יעביר דיווח נוסף בדבר שיעור הבקשות שאושרו למחוז הצפון מתוך כלל הבקשות.

ו. בינוי בתחום השירותים הציבוריים

(1) לרשום את הודעת שרת המשפטים על תכנית לבניית בתי

משפט במחוז הצפון בערים טבריה, צפת ועפולה. לצורך כך תקצה מערכת בתי המשפט ממקורות הפיתוח שלה 38.5 מיליון ש"ח בשנים 2017–2018 (15 מיליון ש"ח בשנת 2017 ו-23.5 מיליון ש"ח בשנת 2018).

(2) לרשום את הודעת מינהל הדיור הממשלתי במשרד האוצר על הקמת מבנה חדש לקרית ממשלה מחוזית בנצרת עילית. קרית הממשלה המחוזית תקבץ את השירותים לתושבים כגון: רשות מקרקעי ישראל, משרד החינוך, רשות האוכלוסין וההגירה, שירות התעסוקה, רשות המסים, המרכז למיפוי ישראל, משרד העלייה והקליטה ומשרד הבריאות במחוז צפון במקום אחד. לצורך כך יוקצה תקציב של 46 מיליון ש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2017–2018 הניתנים כמענק הקמה ליום ומותנה בהתקדמות הבנייה בפועל.

(3) לרשום את הודעת שרת התרבות והספורט על הקצאת 40 מיליון ש"ח בשנים 2017–2018 בפריסה שווה על פני השנים לצורך שדרוג ושיפוץ של מתקני ספורט לרשויות מקומיות במחוז הצפון תוך עמידה בתנאי סף שאותם קבע המשרד. הקצאת התקציב מותנית בהגשת הבקשות על ידי הרשויות המקומיות לאחר פרסום קול קורא בכל אחת מהשנים.

כמו כן, בהמשך לסעיף ט(3) (בפרק פיתוח כלכלי בהחלטה זו) משרד התרבות והספורט ייזום, ממקורות תקציב משרד התרבות והספורט, אירוע תרבות מרכזי מקדם תיירות באזור "סובב כנרת"

6. חיזוק השלטון המקומי במחוז הצפון

א. משרד הפנים יקצה סך של 111 מיליון ש"ח בהרשאה להתחייב בכל אחת מהשנים 2017–2018. התקציב ישמש לקידום הקמת אשכולות חדשים של רשויות לשיתופי פעולה אזוריים במחוז הצפון, לתגבור מענקי פיתוח עבור רשויות שלא קיבלו מענה באמצעות החלטות ממשלה אחרות בנושא זה ולפיתוח ארגוני וחיזוק ההון האנושי ברשויות. פריסת המזומנים ופרטי התכנון לצורך כך ייעשו עפ"י קריטריונים שיוגדרו, בין השאר, בכל הנוגע לגודל הרשות ואופן הביצועים וההתנהלות הפיננסית והניהולית של הרשות, ועל פי אבני דרך, כפי שייקבע על ידי משרד הפנים

בתיאום עם אגף תקציבים במשרד האוצר.

ב. לרשום את הודעת השר לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל על הקצאת סך של 5 מיליון ש"ח מתקציב המשרד בשנים 2017-2018 למטרת עידוד וחיזוק ההתיישבות בגליל באמצעות הפעלת תכניות ופרויקטים ברשויות בעלות מאזן הגירה שלילי. הקריטריונים המפורטים להפעלת התכנית ייקבעו על-ידי המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל על בסיס פרמטרים מקצועיים.

7. גיבוש צעדים אסטרטגיים לפיתוח כלכלי בטווח הבינוני באזור הצפון

א. להטיל על הממונה על התקציבים במשרד האוצר, מנכ"ל משרד הביטחון, מנהל רשות מקרקעי ישראל, מנכ"ל משרד הבינוי והשיכון וראש המועצה הלאומית לכלכלה או נציגיהם, להקים צוות משותף בראשות הממונה על התקציבים או נציגו לשם בחינת העתקת מחנות צה"ל למחוז הצפון ובפרט העתקת המש"אות ממחנות תל השומר, צריפין וחיפה אל ציפורית והעתקת מפקדת קרפ"ר למחוז הצפון. הבחינה תבוצע, בין היתר, על ידי בחינת הכדאיות הכלכלית של העתקות הבסיסים. הצוות ידווח לשר האוצר ולשר הביטחון על עבודתו, לרבות בהתייחס ללוח זמנים ולתקציב, בתוך 180 ימים מיום אישור החלטה זו.

ב. להטיל על הממונה על התקציבים במשרד האוצר ועל מנהל רשות החברות הממשלתיות או נציגיהם להקים צוות משותף לשם בחינת העתקת פעילות של חברות ממשלתיות בעלות אופי טכנולוגי והיקף תעסוקה משמעותי למחוז הצפון וזאת, בין היתר, משיקולי כדאיות כלכלית.

ג. לטובת פיתוח ומיצוי הפוטנציאל של אזורי התעשייה במחוז הצפון, להקים צוות בראשות מנכ"ל משרד הכלכלה והתעשייה ובהשתתפות הממונה על התקציבים במשרד האוצר, מנכ"ל משרד הפנים, מנכ"ל משרד הבינוי והשיכון ומנכ"ל המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל או נציג מטעמם אשר יגבש תכנית רב שנתית להרחבת אזורי תעשייה קיימים במחוז הצפון והקמת אזורים חדשים, בדגש על אזורי תעשייה מרחביים ובשים לב להיצע הקיים, לביקושים הצפויים לקרקע לתעשייה ותעסוקה וכן לחלוקת ההכנסות בין הרשויות המקומיות השונות. הצוות יגיש את המלצותיו לשרים בתוך 120 ימים.

ד. בהמשך להחלטת הממשלה מס' 2050 מיום 7 באוקטובר 2014 שעניינה "תמלוגי רשות שדות התעופה והקמת שדה תעופה משלים לנתב"ג" (להלן – החלטת הממשלה מס' 2050) ובמטרה לקדם הקמת שדה תעופה משלים לנתב"ג אשר יופעל באמצעות המגזר הפרטי:

(1) להורות לשר האוצר ולשר התחבורה והבטיחות בדרכים לפעול להקמת מנהלה אחודה להקמת שדה תעופה משלים לנתב"ג אשר יופעל באמצעות המגזר הפרטי כך שהמנהלה האחודה תהווה חלק מחברת "נתיבי ישראל – החברה הלאומית לתשתיות תחבורה בע"מ" ("נתיבי ישראל"). בסמכות שר התחבורה והבטיחות בדרכים ובהסכמת שר האוצר לקבוע כי המנהלה תופעל תחת אחת החברות הממשלתיות האחרות שבאחריות שר התחבורה והבטיחות בדרכים ולפעול לכך כאמור לעיל.

(2) המנהלה תפעל בתיאום עם הצוות המשותף, אשר הוקם במסגרת החלטת הממשלה מס' 2050 וכן בתיאום עם ועדת המכרזים הבין משרדית לפרויקט. בין יתר תחומי אחריותה של המנהלה, תועבר אליה האחריות וכן המשאבים לתכנון המתארי של שדה התעופה.

(3) משרד התחבורה והבטיחות בדרכים ומשרד האוצר יסכמו בתוך 30 יום עם חברת נתיבי ישראל על המבנה הארגוני של המנהלה והיקף התקציבים הנדרשים לפעילותה.

(4) רשות החברות הממשלתיות תבחן אם ישנו צורך לשנות את מטרות חברת נתיבי ישראל על מנת לאפשר את ביצוע ההחלטה. ככל שיידרש שינוי כאמור, לפי חוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975, תובא לאישור הממשלה החלטה לשינוי מטרות החברה ובמידת הצורך תכונס אסיפה כללית לשינוי מסמכי היסוד של החברה.

ה. לרשום את הודעת הקרן הקיימת לישראל כדלקמן:

כי ברצונה להכיר בתחומי הפרויקטים הבאים כ"מיזמים לאומיים" כהגדרתם בסעיף 6 להסכם בין מדינת ישראל לקרן קיימת לישראל (להלן - קק"ל) אשר נחתם ביום 18.11.2015

(להלן – ההסכם), בהיקף של 400 מיליון ש"ח :

(1) מגורי סטודנטים במכללות הנמצאות ברשויות בפריפריאליות 4-1 בהיקף של 124 מיליון ש"ח. הקצאת תקציב זה תהיה בשים לב לתקציב הממשלתי המופנה לבניית מעונות סטודנטים הן באמצעות ות"ת והן באמצעות חברת דירה להשכיר (בהתאם להחלטת הממשלה מס' 1317 מיום 24.03.2016 שעניינה "קידום הקמתם של מעונות לסטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה במדינת ישראל"). הקצאת התקציב האמורה תהיה תוספת לתקציב המוקצה בתקציבי היחידות הרלוונטיות, ותהיה על דעת ובהסכמת ות"ת.

(2) בינוי ושדרוג מבני מכינות קדם צבאיות שהוכרו בהתאם לתקנות המכינות הקדם צבאיות (הכרה במכינה קדם צבאית), התש"ע-2009 בתחומי רשויות מקומיות במחוז הצפון בהיקף של 30 מיליון ש"ח.

(3) מגורונים – הצבת קרוואנים למגורים זמניים ביישובים כפריים חקלאיים במועצות אזוריות בפריפריאליות 4-1 אשר בשטחם עתודות קרקע מתוכננות בכפוף לכל דין ובכלל זה להחלטות מועצת מקרקעי ישראל בהיקף של 30 מיליון ש"ח.

(4) שדרוג, שיפוץ ובינוי בבתי החולים בצפון ברשויות בפריפריאליות 4-1 דוגמת בתי החולים זיו, נהריה ופוריה – בהיקף של 50 מיליון ש"ח.

(5) על מנת לבצע שינוי משמעותי במכוני המחקר בקרב מחוז הצפון ברשויות בפריפריאליות 4-1 יוקצה תקציב של 30 מיליון ש"ח לשדרוג, בינוי וחידוש של מעבדות בשני מרכזי המחקר ופיתוח האזורי הגדולים ביותר שמפעיל משרד המדע, הטכנולוגיה והחלל.

בנוסף יוקצה סכום נוסף לפיתוח פיסי במכללות במחוז הצפון ברשויות בפריפריאליות 4-1 בהיקף של 26 מיליון ש"ח על מנת לחזק את התרומה של המכללות באזור הגליל להתפתחות התעשייה והתעסוקה באזור. הקצאת התקציב למכללות בפועל תהיה על דעת ובהסכמת ות"ת.

6) עבודות פיתוח תשתיות באתרי תיירות ברשויות בפריפריאליות 1-4 עם דגש לאזור הגליל המערבי בהיקף של 75 מיליון ש"ח.

7) עבודות פיתוח תשתיות ובינוי במקומות קדושים בצפון הארץ בהיקף של 20 מיליון ש"ח.

8) פרויקטים נוספים תומכי דיור ברשויות בפריפריאליות 1-4 בהיקף של 15 מיליון ש"ח.

ממשלת ישראל מסכימה בזאת לראות בפרויקטים אלה "מיזמים לאומיים" לעניין הקצאת כספים למימון מיזמים לאומיים בשנת 2017 כפי שנקבע בסעיף 6 להסכם. הפרויקטים הפרטניים ביחס לכל תחום ייקבעו בוועדה למיזמים לאומיים, כהגדרתה בסעיף 5 בהסכם ובשיתוף המשרד הממשלתי הרלוונטי בתוך 60 ימים ממועד קבלת החלטה זו, וזאת לאחר שתקיים עבודת מטה במשרד הממשלתי הרלוונטי ביחס לפרויקטים הפרטניים שתוצג לפני הוועדה.

ו. להנחות את מנכ"ל משרד האוצר לפעול לביצוע מעקב, בקרה וריכוז עבודת כל הצוותים והפעולות המפורטות בפרקים 7-8.

8. פיתוח כלכלי של העיר חיפה

על מנת לחזק את העיר חיפה כעוגן מטרופולין בחלקה הצפוני של מדינת ישראל יושקעו כ-2 מיליארד ש"ח בשנים הקרובות לפי הפירוט הבא:

א. תשתיות תחבורה בעיר חיפה

לרשום את הודעת שר התחבורה והבטיחות בדרכים:

1) על הקמת רכבל בין תחנה מרכזית במפרץ בחיפה לבין אוניברסיטת חיפה בעלות של 290 מיליון ש"ח וזאת בהתאם להחלטת הממשלה מס' 1838.

2) על הקצאת כ-1.6 מיליארד ש"ח לצורך פיתוח ובניית כבישי גישה בסביבת נמל חיפה המיועדים להתאמת התשתית התחבורתית לפתיחת הנמל החדש על פי ההסכם מול חברת יפה נוף.

ב. פרויקט "חזית ים עירונית"

לרשום את הודעת רשות מקרקעי ישראל על פיתוח פרויקט "חזית ים עירונית" בנמל חיפה, שבמסגרתו תקודם הסבת שטח המערבי של נמל חיפה לחזית ים עירונית הכוללת שימושי פנאי, תיירות, מסחר, תעסוקה, מגורים ושטחי ציבור.

ג. הסכם גג

לרשום את הודעת מנהל רשות מקרקעי ישראל על קידום מאמצים לגיבוש הסכם גג עם עיריית חיפה וזאת בהתאם לעקרונות החלטת הממשלה מס' 1028 מיום 21 בינואר 2016 שעניינה "חתימת הסכמי גג עם רשויות מקומיות בשנים 2016-2017" אשר מתבססת על החלטת ועדת השרים לענייני תכנון, בנייה מקרקעין ודיור ("קבינט הדיור"), עבור יחידות דיור נוספות.

ד. השכלה גבוהה ומחקר ופיתוח בעיר חיפה

1) לרשום את הודעת הוועדה לתכנון ותקצוב של המועצה להשכלה גבוהה (להלן - ות"ת) על הגדלת מכסות הסטודנטים בטכניון החל משנת הלימודים תשע"ז בסך של עד 500 מכסות נוספות. העלות המוערכת לגידול זה היא כ-14 מיליון ש"ח בשנה בכפוף למספר הסטודנטים הנוספים שיירשמו.

2) לרשום את הודעת ות"ת על הגדלת תקציב אוניברסיטת חיפה והטכניון לשנת הלימודים תשע"ז בסכום של 66 מיליון ש"ח, וזאת בהתאם לתוספות תקציביות שניתנו בתכנית הרב שנתית למערכת ההשכלה הגבוהה תשע"ז-תשפ"ב לפי מודל התקצוב של ות"ת המתייחס גם למספרי הסטודנטים, שיפורים הקיימים במוסדות בגין סיום תואר בזמן וכיו"ב.

3) לקדם סיוע למכוני מחקר שבהם תומכת רשות החדשנות בעיר חיפה (מכון הפלסטיקה, מכון המתכות ומכון הקרמיקה אשר להם סניפים בטכניון) על מנת שיסייעו לשפר את התמיכה בחברות בתחום הייצור המתקדם וחברות נוספות. בהתאם לכך, הממשלה רושמת את הודעת רשות החדשנות כי רשות החדשנות תבצע בחינה בתוך תקופה של 3 חודשים ביחס לכלים המתאימים לשם קידום המדיניות כאמור, ולפי החלטת הרשות ע"פ החוק לעידוד, מחקר, פיתוח וחדשנות טכנולוגית

בתעשייה, התשמ"ד-1984, תקדם בהתאם לחוק האמור, לסמכויותיה ולאמצעים העומדים לרשותה את המדיניות כאמור. כל שתתקבל החלטה על ידי רשות החדשנות ביחס לאמור לשם כך, יקצה משרד הכלכלה והתעשייה תקציב בסך של 16 מיליון ש"ח מתקציב משרד הכלכלה והתעשייה מתחום הפעולה של רשות החדשנות בהרשאה להתחייב בחלוקה שווה על פני השנים 2017-2018.

(4) להפעיל בחיפה מודל של "עיר חכמה ומוגנת סייבר" אשר יהווה מודל ייחודי וחדשני מסוגו בארץ, הכולל פרויקטים מתחום הערים החכמות תוך שילוב מעטפת הגנת סייבר. המודל יוכל לשמש כתשתית עתידית לרשויות מקומיות אחרות בצפון ובכלל המרחב המוניציפלי, וכן ייצור הזדמנות כלכלית לעידוד התעשייה והמגזר העסקי.

לצורך כך, להנחות את ראש מערך הסייבר במשרד ראש הממשלה (להלן – המערך) ומנכ"ל המשרד לשוויון חברתי (להלן – המשרד), להקים צוות בראשותם ובהשתתפות נציגי משרד הכלכלה והתעשייה, המשרד לביטחון הפנים, משרד החינוך, עיריית חיפה ובהתייעצות עם משרד התחבורה והבטיחות בדרכים וגורמים רלוונטיים נוספים, אשר יגבש בתוך 9 חודשים תכנית אסטרטגית אינטגרטיבית בתחום "ערים חכמות ומוגנות סייבר" ויפעל ליישומה. המערך ירכז את עבודת הצוות.

לשם כך להקצות תקציב ראשוני בסך 7.5 מיליון ש"ח בהתאם לפריסה הבאה: 1 מיליון ש"ח בשנת 2017 בחלוקה שווה בין המערך והמשרד עבור תכנון; 6.5 מיליון ש"ח בשנת 2018 בחלוקה הבאה: 4 מיליון ש"ח ממקורות המערך, 2.5 מיליון ש"ח ממקורות המשרד עבור יישום המודל. אופן הפעלת התקציב האמור יסוכם במסגרת עבודת הצוות. כמו כן, הצוות יבחן העמדת תקציב נוסף בעתיד, לרבות איגום משאבים מצד גורמים ממשלתיים, עיריית חיפה וגופים נוספים, ככל שיידרש.

(5) להטיל על מנכ"ל משרד האוצר להקים ועדת היגוי בהשתתפות נציגי רשות החדשנות במשרד הכלכלה והתעשייה, נציג אגף תקציבים במשרד האוצר, נציג המועצה הלאומית לכלכלה, נציג משרד הכלכלה

והתעשייה, נציג ות"ת, נציג המשרד לשוויון חברתי ונציג עיריית חיפה, בראשות מנכ"ל משרד האוצר, אשר תגבש בתוך 120 יום תכנית לחיזוק ולביסוס מעמדה של חיפה כמוקד תעשייה עתירת ידע (היי-טק), לרבות, בהתאם לצורך ולהחלטות ועדת ההיגוי, בתחום הדפסת תלת-ממד (Additive Manufacturing), לשנים 2020-2017, ותעקוב אחר יישומה. בניית התכנית תיעשה בשים לב ליתרונות היחסיים של חיפה בתחום האקדמיה, מוסדות ציבור אחרים ופעילות המגזר העסקי הקיימת בעיר. לצורך יישום התכנית יוקצו על ידי משרד הכלכלה והתעשייה מתקציב משרד הכלכלה והתעשייה מתחום הפעולה של רשות החדשנות 7.5 מיליון ש"ח בכל אחת מהשנים 2017-2018, ו-5 מיליון ש"ח בכל אחת מהשנים 2019-2020.

עדיפות לאומית

החלטה זו מיועדת לחזק את מחוז הצפון וזאת באמצעות שילוב של כלים והטבות המיועדים והמותאמים לצרכים שונים ולמאפיינים של קבוצות אוכלוסייה, יישובים ורשויות מקומיות באזור זה. בהתאם, ההחלטה כוללת תמהיל של מענים, חלקם רוחביים וחלקם מענים המבוססים על השיקולים המקצועיים הרלוונטיים, מתוך ראיית צרכי האזור הרלוונטי כולו.

החלטה זו מובאת בהתאם לפרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 (להלן: החוק), וזאת בהתבסס על השיקולים המפורטים בסעיף 151(ב) לחוק, ובכלל זה חוסנו הכלכלי והחברתי של האזור או היישוב ורמת השירותים בו כאמור בסעיף 151(ב)(2) לחוק; מיקומו הגאוגרפי של האזור או היישוב או המרחק שלו מריכוזי אוכלוסייה וממרכז הארץ כאמור בסעיף 151(ב)(4) לחוק והצורך בצמצום פערים בין האזור או היישוב לבין אזורים או יישובים אחרים או בין קבוצות אוכלוסייה תושבות האזור או היישוב לבין קבוצות אוכלוסייה אחרות כאמור בסעיף 151(ב)(5) לחוק.

במחוז צפון, כהגדרתו על ידי משרד הפנים, מתגוררת אוכלוסייה בהיקף של כ- 1.4 מיליון איש (הלמ"ס, 31.12.2015). במחוז יש 94 רשויות מקומיות ו-5 נפות. בהתאם להחלטת הממשלה בעניין הכרזה על יישובים ואזורים כבעלי עדיפות לאומית (החלטה מס' 667 מיום 04.08.2013 שעניינה "הגדרת יישובים ואזורים כבעלי עדיפות לאומית", להלן – החלטה 667), הוגדרו אזורים הפריפריה כנפות הפריפריאליות ביותר,

בהתאם למדד נפתי משולב, המשקלל את המדד החברתי-כלכלי ומדד הפריפריאליות (על פי דירוג הלמ"ס) של הרשויות המקומיות בנפה.

מדד הפריפריאליות: המדד חושב על ידי הלמ"ס כשקלול של שני מרכיבים שווים במשקלם:

א. קירבה של רשות מקומית לגבול מחוז תל-אביב, כהגדרתו במשרד הפנים, המהווה את מרכזה הגיאוגרפי של המדינה, אך גם מרכזה הכלכלי והעסקי.

ב. שקלול בין קרבת הרשות המקומית לכל הרשויות המקומיות בארץ (ריכוזי אוכלוסייה) לבין גודל האוכלוסייה שלהן. במסמכי הלמ"ס מרכיב זה נועד למדוד את הנגישות הפוטנציאלית של הישוב, כאשר גודל האוכלוסייה עשוי להצביע על מגוון רחב של פרמטרים כלכליים כגון: תעסוקה, נגישות לשווקים, לשירותים וכו'. להרחבה על מדד הפריפריה ודרך חישובו ניתן לפנות לאתר הלמ"ס.

המדד החברתי-כלכלי: המדד החברתי-כלכלי של הלמ"ס מבטא שילוב של תכונות בסיסיות, חברתיות-כלכליות, של האוכלוסייה ברשות מקומית. הלמ"ס משקללת במדד זה את הקריטריונים הבאים:

א. דמוגרפיה: חציון גיל, יחס תלות (היחס בין סך בני 0-19 ובני 65+ לבין בני 20-64), ממוצע נפשות למשק בית.

ב. השכלה וחינוך: ממוצע שנות לימוד של בני 25-54, אחוז בעלי תואר אקדמי מבני 25-54, אחוז עובדים במשלח יד אקדמי או מנהלי.

ג. תעסוקה וגמלאות: אחוז בעלי הכנסה מעבודה מבני 15+, אחוז נשים בנות 25-54 שאינן בכוח העבודה האזרחי, אחוז בעלי הכנסה מעבודה מעל פעמיים השכר הממוצע, אחוז בעלי הכנסה מעבודה מתחת לשכר המינימום, אחוז מקבלי הבטחת הכנסה והשלמת הכנסה.

ד. רמת חיים: הכנסה חודשית ממוצעת לנפש סטנדרטית, ממוצע כלי רכב בשימוש לבני 18+ במשק בית, ממוצע מספר החדרים לנפש במשק בית, ממוצע מספר חדרי השירותים לנפש במשק בית, אחוז משקי בית בעלי מחשב ומנוי לאינטרנט.

יצוין כי רשימת "אזורי הפריפריה" בהתאם להחלטה 667, היא רשימת נפות, בסדר עולה, מהנמוך לגבוה, שבהן מתגוררת אוכלוסייה בהיקף מצטבר של עד 25% מתושבי מדינת ישראל. מחוז הצפון כולו בעל עדיפות

לאומית, נוכח העובדה שכל חמש הנפות הכלולות בו (גולן, צפת, עכו, כנרת ויזרעאל) נמצאות ברשימת "אזורי הפריפריה", כהגדרתן לעיל. עוד יצוין כי מחוז הצפון הוא המחוז היחיד במדינת ישראל שכל הנפות הכלולות בו נכללות ברשימת "אזורי הפריפריה". הנפה היחידה שנכללה ברשימת "אזורי הפריפריה" מעבר למחוז הצפון היא נפת באר שבע. יצוין כי החלטה 667 מגדירה אזורי עדיפות לאומית ומאפשרת מתן הטבות להם כמפורט בה, אך אינה קובעת כשלעצמה הטבות כלשהן לאזורי העדיפות.

הממשלה נתנה בהחלטותיה מענים מיוחדים ומקיפים עבור נפת באר שבע, כך, לדוגמה, בהחלטה 546 מיום 14.7.13 שעניינה "אימוץ המלצות הצוות הבין-משרדי לעדכון התכנית הלאומית לפיתוח הנגב לאור יישום המהלך להעסקת מחנות צה"ל לנגב" והחלטה מס' 2025 מיום 23.9.14 שעניינה "תכנית רב שנתית לפיתוח הדרום". התוכנית המוצעת כעת נועדה לתת מענה מקיף גם למחוז הצפון, תוך התמקדות במנועי הצמיחה בתחום הפיתוח הכלכלי, ההון האנושי על ידי חינוך והשכלה גבוהה, פיתוח תשתיות תחבורה והגדלת הנגישות התחבורתית, פיתוח שירותים ציבוריים וחברתיים לשם פיתוחו העתידי של מחוז צפון ולמשיכת אוכלוסייה לאזור, וכל זאת על יסוד ההנמקות שלהלן:

תעסוקה ושכר

בהשוואת נתוני התעסוקה במחוז הצפון למחוזות אחרים קיימים פערים: השכר הממוצע לשכיר במחוז צפון, העומד על 7,035 ש"ח, הוא הנמוך ביותר בהשוואה לכל שאר המחוזות בארץ. השכר במחוז צפון נמוך ב-28% מאשר במחוז המרכז, שבו השכר הממוצע לשכיר עומד על 9,779 ש"ח, לעומת 7,439 ש"ח במחוז הדרום ובמחוז ירושלים על 7,252 ש"ח (זאת על בסיס נתוני המוסד לביטוח לאומי לשנת 2014 - "שכר והכנסה מעבודה לפי יישוב ומשתנים כלכליים שונים, 2014").

לפי נתוני ביטוח לאומי לשנת 2014 ("שכר והכנסה מעבודה לפי יישוב ומשתנים כלכליים שונים, 2014"), שיעור המשתכרים בשכר אשר לא עולה על שכר המינימום במחוז צפון עומד על 42.1% והוא שני רק לירושלים מבין כל המחוזות בה שיעור זה עומד על 42.2%. זאת לעומת 31.9% במחוז מרכז, 33.1% במחוז תל אביב, 37.3% במחוז חיפה, ו-39.8% במחוז דרום. יצוין כי העיר ירושלים, שהיא המרכזית במחוז ירושלים, מקבלת בשנים האחרונות מענים מיוחדים נוכח מאפייניה כעיר הבירה. כך, לדוגמה, החלטה מס' 1483 מיום 02.06.2016 שעניינה "תוכנית היובל לפיתוח הכלכלי של ירושלים", והחלטה מס' 8 מיום 19.05.2015 שעניינה "גיבוש תכנית לפיתוח הכלכלי של ירושלים לשנים 2016 - 2020"

מזכירות הממשלה

על פי סקר כ"א של הלמ"ס, נתוני האבטלה ברבעון שלישי 2016 מעידים על שיעור אבטלה של 6.1% במחוז צפון. מדובר בשיעור גבוה, בהשוואה למחוזות האחרים. מהנתונים עולה כי רק במחוז ירושלים שיעור האבטלה היה גבוה ממחוז צפון ועמד על 6.6%. אמנם בשנת 2015, שיעור האבטלה במחוז דרום עלה על שיעור האבטלה במחוז הצפון, אך במהלך שנת 2016 נרשמה במחוז דרום ירידה עקבית בנתוני האבטלה. לעומת זאת במחוז צפון לא נרשמה ירידה דומה. יוזכר, כי הממשלה קידמה מספר החלטות אופרטיביות לסיוע למחוז דרום. להלן טבלת שיעורי האבטלה בין המחוזות:

מחוז	שיעור אבטלה רבעון שלישי 2016 (מנוכה עונתיות)	שיעור אבטלה 2015 (מקורי)
צפון	6.1	6.2
דרום	5.2	6.6
ירושלים	6.6	6.8
חיפה	4.5	5.8
מרכז	4.1	4.4
תל אביב	3.8	3.7

ניתוח עומק של מאפייני התעסוקה במחוז הצפון מצביע על דומיננטיות של התעשייה המסורתית ותעשייה מסורתית-מעורבת (להלן ביחד: "תעשייה מסורתית") במחוז זה. כ-22% מסך המועסקים בתעשייה עובדים במחוז צפון, שיעור גבוה בהרבה משיעורה היחסי של אוכלוסיית מחוז הצפון מכלל המדינה שעומד על 16.5% (נתוני המועסקים בתעשייה הם מתוך סקר כוח אדם שנתי הלמ"ס 2013). זאת ועוד, 18% מהמועסקים במחוז צפון, מועסקים בענפי התעשייה, זאת לעומת 12% בכלל הארץ. מרכזיותה של התעשייה במחוז הצפון היא תוצאה של מגמת גידול מתמיד במספר המפעלים באזור זה. משנת 2007 ועד שנת 2013 גדל מספר המפעלים במחוז הצפון בכ-1,000 מפעלים, לעומת קיטון של כ-700 מפעלים במחוזות מרכז ותל אביב (מתוך תעשייה, כרייה וחציבה - מדדים וסיכומים שנתיים, עבור השנים הרלבנטיות, הלמ"ס). כמו כן, כ-68% מהמועסקים בתעשייה במחוז צפון מתרכזים במפעלי התעשייה

המסורתית והמסורתית מעורבת, הסובלים מרמות פריון עבודה נמוכות. זאת לעומת כ-50% במחוז מרכז ומחוז דרום (מתוך סקר תעשייה, כרייה וחציבה 2012). הפריון הנמוך בתעשייה המסורתית מוביל בין היתר לרמות שכר נמוכות בקרב המועסקים בענף זה ולכך השפעה על רמת החיים במחוז צפון. הפריון הנמוך בעבודה מאפיין גם את ענפי המסחר והשירותים, בדגש על העסקים הקטנים והבינוניים הפועלים בסקטור זה.

נוכח נתוני התעסוקה ומרכזיות ענף התעשייה במחוז צפון, מוצע בהחלטה זו מכלול של צעדים בתחום זה. בתוך כך, מוצעים מענקים למשיכת חברות, מסלולים להעלאת הפריון בעבודה וכלים לקידום חדשנות בתעשייה. תכלית כלים אלו היא להגדיל את היצע העבודה - קרי משיכת חברות והגדלת ההשקעות של החברות לשם יצירת מקומות עבודה נוספים, וגם להביא להעלאת רמת הפריון בעבודה, בין היתר, באמצעות עידוד מחקר ופיתוח. כלים אלו צפויים לתרום לעליית רמת השכר במחוז צפון ולירידה בשיעור האבטלה. העלאת הפריון בעבודה צפויה להביא להעלאת רמת השכר ולצמצום האי-שוויון.

כלי נוסף אשר מטרתו לסייע לתעשייה במחוז הצפון הוא מתן מענקים בתחום תשתיות הגז הטבעי לטובת התעשייה לשם האצת השימוש בגז טבעי. יצוין כי סקטור התעשייה הינו הצרכן הבולט ביותר של גז טבעי לאחר משק החשמל. לאור חשיבות התעשייה המסורתית למחוז הצפון, האצת חיבור מפעלים לגז טבעי עשויה לתרום להקטנת עלויות האנרגיה, בדגש על התעשייה המסורתית, ולהעלאת פריון עבודה.

ערוץ נוסף ליצירת מקומות תעסוקה ובכך לסייע לפיתוח כלכלי של מחוז צפון הוא ענף התיירות. לפי גורמי המקצוע במשרד התיירות קיים פוטנציאל תיירותי בלתי ממומש במחוז הצפון. לאור זאת, השקעה בענף זה צפויה להגדיל את היצע מקומות התעסוקה. מחוז צפון מאופיין במוקדי תיירות המושכים תמהיל מגוון של תיירות נכנסת. לדוגמה, עכו העתיקה הוכרה כאתר מורשת עולמית על ידי אונסק"ו ובאתר מבקרים כחצי מיליון תיירים מחו"ל בשנה. משרד התיירות אף הכיר בקו החוף הצפוני של ים התיכון, כחלק מערי הליבה בהן יתמקד המשרד בפיתוח תשתית תיירותית. במסגרת זו הוקם והחל לפעול קו שיט בין העיר עכו לנמל חיפה. ערים נוספות במחוז צפון שנמצאות בתהליך תכנון תיירותי הן טבריה ונצרת. לערים אלו ישנו פוטנציאל להוות מוקדי עלייה לרגל בעלי חשיבות לבני הדתות השונות. מחוז הצפון מעניק לתייר מגוון חלופות מסוג תיירות טבע ולינה כפרית, אשר יוכלו להוות מוקד משיכה לתיירים שונים. כך לדוגמה לפיתוח תיירותי ופיתוח של מקומות לינה אותנטיים ייחודיים של העיר העתיקה בפקיעין יש פוטנציאל להוות גורם משיכה לתיירים משלוש הדתות המרכזיות. הגיוון הרב במוקדי התיירות השונים

במחוז הצפון יוכל לפנות לתמהיל מגוון יותר של תיירים ובכך להגדיל את סך התיירים הנכנסים לישראל, ובד בבד להגדיל את תמהיל אתרי התיירות השונים במחוז צפון בפרט ובארץ בכלל, כך שיותר אוכלוסיות יהיו שותפות לפיתוח וקידום המוצר התיירותי.

במטרה להביא לחיזוק אזורי הפריפריה הרחוקים יותר במחוז צפון, מוצע כי הקמה של גופים חדשים, ובפרט גופים המייצרים פעילות כלכלית סביבם, תתבצע באזורים במחוז צפון המסווגים לאשכולות פריפריאליים 4-1 לפי הגדרת הלמ"ס. המדד הפריפריאלי משקף אזורים שמאופיינים בחוסר נגישות למוקדי התעסוקה הגדולים. כמו כן, בבדיקה של מספר רשויות מקומיות במחוז צפון בהן האוכלוסייה גבוהה מ-20,000 איש, נמצא כי שיעור האבטלה ברשויות מקומיות המסווגות לאשכולות פריפריאליים 4-1 כהגדרת הלמ"ס גבוה בהשוואה ליישובים באשכול פריפריאלי 5. לצורך ההדגמה (על בסיס נתוני לשכת התעסוקה לחודש אוקטובר 2016): יישובים באשכול פריפריאלי 5 במחוז צפון: עפולה 5.3%, נצרת עילית 5.0%, מגדל העמק 4.9%, יקנעם עילית 3.3% (4.6% בממוצע); יישובים באשכול פריפריאלי 4-1 במחוז צפון: עכו 9.9%, צפת 7.4%, מעלות תרשיחא 5.6%, טבריה 5.4% (7.1% בממוצע).

הגירה שלילית

חישוב מאזן ההגירה הוא מספר התושבים היוצאים מהרשויות המקומיות והמועצות האזוריות בניכוי מספר התושבים הנכנסים אליהן. מאזן הגירה שלילי, או הגירה שלילית, משמעו שיותר תושבים יצאו מאשר נכנסו בערכים אבסולוטיים. ניתן לבדוק נתון זה לקבוצת גילאים ספציפית. כדי להשוות את נתון ההגירה בין המחוזות נבדקה הגירה שלילית של שכבת בני 15-29 מתוך סך האוכלוסייה במחוז: על-פי נתוני הלמ"ס לשנת 2014, במחוז צפון מאזן ההגירה הוא השלילי ביותר למעט מחוז ירושלים (-0.15% במחוז צפון, 0.2% - במחוז ירושלים, במחוז תל אביב מאזן ההגירה הוא חיובי ובמחוז דרום -0.05%). גם בבחינת מאזן ההגירה בקרב שכבת האוכלוסייה בגילאי 15-29 מתוך קבוצת גיל זו במחוז: נמצא שמחוז צפון הוא השלילי ביותר, למעט מחוז ירושלים (-0.6%, לעומת -0.8% בירושלים, 0.2% בדרום). המשמעות היא שהאוכלוסייה "הצעירה" לא נשארת במחוז צפון, שככל הנראה לא זוכה למענה מספק בתחומי החיים המשמעותיים בתקופה זו של החיים – בהשכלה ובתעסוקה.

השכלה גבוהה וחינוך

בתחום ההשכלה הגבוהה והחינוך ישנם פערים בין מחוז צפון ליתר

המחוזות בארץ. במחוז צפון עדיין ישנם פערים משמעותיים בהישגים לימודיים, למשל:

מנתוני המיצ"ב (מדד יעילות וצמיחה בית ספרי) לשנת תשע"ו עולה כי נתוני המיצ"ב במחוז צפון ומחוז דרום במקצועות מתמטיקה ואנגלית, הן בכיתות ה' והן בכיתות ח', נמוכים מהממוצע הארצי (לדוגמה: הממוצע הארצי במתמטיקה כיתות ה' הוא 554 בעוד שבמחוז צפון הנתונים הם 536 ובמחוז דרום ציון זהה. גם לגבי אנגלית כיתה ה' - הממוצע הארצי הוא 542 בעוד שבמחוז צפון הציון הוא 538 ובמחוז דרום 523; בכיתה ח', במתמטיקה הממוצע הארצי הוא 532 בעוד שבמחוז צפון הציון הוא 515 ובדרום 494; באנגלית באותה שכבת גיל, הממוצע הארצי הוא 564 ואילו במחוז צפון הציון הוא 556 ובדרום - 541).

כמו כן, שיעור הזכאים לתעודת בגרות בשנת 2015, לפי נתוני הלמ"ס, עמד על 73.7% בלבד ואחרי מחוז ירושלים מדובר בשיעור הזכאות הנמוך ביותר בארץ. במטרה להמשיך במגמת צמצום הפערים בתחום זה מוצעים צעדים בתחום פיתוח ההון האנושי בתחום החינוך וההשכלה הגבוהה במחוז צפון.

בנוסף לכך, בשנת 2013, שיעור בעלי 13 שנות לימוד או יותר מתוך סך התושבים בגיל העבודה, היה הנמוך בארץ ועמד על 36% (על פי סקר כוח אדם של הלמ"ס). זאת לעומת, 50%-ו 53% במחוז מרכז ובמחוז תל אביב בהתאמה, ו-49.8% במחוז ירושלים ו-40% במחוז הדרום.

בנוסף לנתונים אלו, בבחינה של התפלגות הסטודנטים לתואר ראשון לפי מחוז של המוסד להשכלה גבוהה בשנת תשע"ו (על פי פרסום המל"ג וות"ת, "מערכת ההשכלה הגבוהה בישראל", 2016) ניתן לראות כי מחוז הצפון מאופיין בשיעור נמוך של סטודנטים, העומד על פחות מ-10%, לתואר ראשון מתוך סך מהסטודנטים בכל הארץ. זאת בהשוואה למחוז ירושלים עם 13.6%, למחוז חיפה עם 13.7%, מחוז דרום עם 14.2%, מעל ל-17% במחוז מרכז ומעל ל-31% במחוז תל אביב. נתון זה מצביע, בין היתר, על היצע נמוך של אפשרויות הלימוד להשכלה גבוהה בצפון. כאמור לעיל, מחוז דרום קיבל תוספת משאבים בתחום זה במסגרת החלטות ממשלה קודמות.

תחבורה

לפי מחקר שנערך בבנק ישראל בשנת 2008 ("השקעה בתשתית תחבורתית, יוממות ושכר"), עולה כי להשקעה בתחום התחבורה היבשתית ישנה חשיבות רבה בפיתוח כלכלה מודרנית ובצמצום פערים כלכליים בין הפריפריה למרכז. לתשתית כבישים יעילה תרומה רבה

לשיפור הגישה לחברות, ללקוחות, לספקים ולעובדים פוטנציאליים.

בכדי לתת מענה לצורך בחיבור מחוז הצפון למרכז הארץ ממשלת ישראל השקיעה בשנים האחרונות מיליארדי ש"ח במחלפים וכבישים מהירים בצפון הארץ לצד פיתוח תשתיות רכבת כמו למשל, רכבת העמק מחיפה לבית שאן (תכנון וביצוע מסילת רכבת בודדת בקטע שבין חיפה ועד לבית שאן באורך של כ-60 ק"מ) וקו עכו-כרמיאל (תכנון וביצוע מסילת ברזל כפולה בקטע שבין עכו לבין כרמיאל באורך של כ-23 ק"מ). בהחלטה זו נכללים פרויקטים נוספים, גם בתחבורה ציבורית וגם בתשתיות הכבישים, שנותנים את המענה בחיבור רשויות מקומיות בתוך מחוז צפון ובסיוע לחיבור מחוז הצפון למרכז. פיתוח תשתיות בתחום התחבורה הוא צעד משלים לצעדים הנעשים בתחום הפיתוח הכלכלי ובתחום החינוך וההשכלה הגבוהה.

כחלק מהתכנית האסטרטגית של משרד התחבורה, לחיבור הצפון למרכז, מוצע להמשיך בהשקעות הענפות, בדגש על תחבורה להסעת המונים בצפון, והכל כמפורט בהחלטה זו.

נתוני עוני

תחולת העוני במחוז צפון גבוהה ביחס למחוזות אחרים וביחס לממוצע הארצי, למעט מחוז ירושלים. 29.4% מהמשפחות במחוז צפון עניות, זאת לעומת 12.5% במחוז תל אביב, 9.8% במחוז מרכז ו-18.4% במחוז דרום, כל זאת לפי דו"ח ממדי העוני והפערים החברתיים של המוסד לביטוח לאומי לשנת 2015. בנוסף, מחוז צפון הוא בעל השיעור הגבוה ביותר של מקבלי הבטחת הכנסה – 7.9% מסך האוכלוסייה (בדומה למחוז דרום עם 7.8%), לפי נתוני הלמ"ס לשנת 2014.

פערי העוני והשכר המצוינים לעיל, מעלים צורך ממשי בהתערבות ממשלתית לשם תיקון המצב, תוך שדרוג רמת התעסוקה והשכר במחוז צפון על ידי סל של כלים שונים לצד פעולות לחיזוק השירותים החברתיים כמתואר בהחלטה. כמו כן, במטרה לשפר את רמת החיים של אוכלוסיית מחוז צפון, מוצעים צעדים נוספים בתחום רמת איכות השירותים החברתיים והציבוריים במחוז צפון.

בריאות

בדו"ח הוועדה לבחינת הרחבת שירותי הרפואה בצפון מיום 5 בספטמבר 2016, אשר מפורסם באתר משרד הבריאות, נמצא כי תוחלת החיים במחוז הצפון נמוכה בשנתיים מהממוצע הארצי. שיעור תמותת התינוקות במגמת ירידה, אך הוא השני בגודלו לאחר מחוז דרום. על פי נתוני משרד

הבריאות "מיטות אשפוז ועמדות ברישוי" מינואר 2016 ועל פי נתוני הלמ"ס לגודל האוכלוסייה לפי מחוזות, במחוז הצפון יש 1.46 מיטות ל-1,000 נפשות – שזה הנתון הנמוך ביותר אחרי מחוז דרום עם 1.34, לצורך ההשוואה: במחוז חיפה 2.48, מחוז תל אביב 2.45, מחוז ירושלים 2.20. יצוין כי מחוז הדרום מקבל מענה, בין היתר בתחום הבריאות, במסגרת החלטת ממשלה 2025 מיום 23.9.2014 שעניינה "תכנית רב שנתית לפיתוח הדרום", הכוללת ועדת היגוי להקמת בית חולים, תוספת מיטות אשפוז, תגבור מערך מוקדי לילה וחיזוק השירותים הרפואיים לגיל הרך. ממוצע הרופאים המועסקים במחוז הצפון הינו 1.6 ל - 1,000 נפש, לעומת הממוצע ארצי העומד על 3.45 רופאים.

פירוט נוסף לעניין צרכי מערכת הרפואה בצפון ניתן למצוא בדו"ח המלא של הוועדה לבחינת הרחבת שירותי הרפואה בצפון. בהתאם לממצאי והמלצות הדו"ח ולאור מצב שירותי הרפואה בצפון, מוצע בהחלטה זו להקצות משאבים נכבדים לטובת צמצום הפערים בין מחוז הצפון לממוצע הארצי בתחום הבריאות ושירותי הרפואה.

צעדים משלימים לחיזוק העיר חיפה

מטרופולין חיפה הוא המטרופולין הצפוני של מדינת ישראל ושטחו של המטרופולין משתרע מעבר לגבולות מחוז חיפה, וכולל יישובים השייכים למחוז צפון. 51 מהיישובים במטרופולין חיפה, בהם מתגוררים 343,000 איש, משתייכים למחוז הצפון. ממילא, אפוא, החיבור בין מטרופולין חיפה למחוז צפון הוא בל ינותק. בכל המטרופולין מועסקים 237,000 איש.

מעמדה של חיפה כעיר מטרופולין מקבל ביטוי בתכנית המתאר הארצית 35 (תמ"א 35) - תכנית המתאר הארצית המשולבת לבנייה, לפיתוח ולשימור. בכרך אמצעי המדיניות של התכנית, אשר מפורסם באתר מינהל התכנון, מוזכר כי: "מעמד מטרופולין חיפה כעיר הראשה של הצפון יאפשר חיזוק התפקודים המנהליים והשירותיים למיניהם לאוכלוסיית הצפון כולו". במובן זה, חיפה היא הגרעין של המטרופולין וסביבו נבנה חלק משמעותי מהפעילות הכלכלית במחוז צפון. בתחומי חיפה מצוי גרעין משמעותי של שירותים אזוריים ובכלל זה עוגני תעסוקה, עוגנים אקדמיים (הטכניון, אוניברסיטת חיפה), שירותים ציבוריים (בית החולים רמב"ם), מרכזים לוגיסטיים (נמל חיפה), מרכזים מסחריים גדולים, תשתיות לאומיות ומרכזי פנאי, תרבות וספורט – המשרתים את האזור כולו.

נתח משמעותי מהמועסקים ביישובים הממוקמים בחלקו המערבי של

מחוז צפון מגיעים למרכז התעסוקה במטרופולין חיפה. כך, לדוגמה, לפי מפת הלמ"ס "הגעת מועסקים למוקד תעסוקה חיפה" (המבוססת על נתוני מפקד 2008): מנהריה מגיעים 29.9%-25% מהמועסקים למרכז התעסוקה בחיפה, 49.9%-40% משפרעם ומעל 50% מעכו. לפי נתוני הלמ"ס אוכלוסייה לפי מחוז, נפה ודת 31.12.15, 80% מאוכלוסיית מחוז הצפון מתגוררת בנפות המערביות (נפות יזרעאל ועכו) וזאת אחת הסיבות לחשיבותה של חיפה למחוז הצפון כולו.

לאור החיבור הכלכלי המשמעותי בין חיפה לבין יישובים הנמצאים במחוז הצפון ולאור תפקידה של חיפה כליבת מטרופולין חיפה, שהוא המטרופולין היחיד בצפון הארץ, יישום כלי מדיניות לפיתוח מחוז צפון מחייבים פיתוח משלים בתחומים מסוימים בעיר חיפה. על מנת לאפשר את מימוש תפיסה זו, לטובת חיזוק הצפון כולו, מוצע בהחלטה זאת לקדם מספר צעדי מדיניות משלימים לפיתוח הכלכלי הישיר של הצפון אשר ימוקדו בחיפה שכליבת המטרופולין. הצעדים המופעלים בחיפה במסגרת החלטה זו מבוססים על שיקולים מקצועיים, הנגזרים מאפיוני הפעילות, תרומתה הייחודית לפיתוח מחוז הצפון, או קיומו של נכס בעל ייחודיות כלכלית משמעותית בתחום העיר חיפה. להלן יפורטו ההנמקות המקצועיות אודות תרומת סעיפי ההחלטה לחיזוק מחוז הצפון:

סעיף 8(א) עוסק בפיתוח תשתיות תחבורה תומכות לשניים מהנכסים הייחודיים של העיר חיפה כעיר המטרופולינית של אזור הצפון – אוניברסיטת חיפה ונמל חיפה.

אוניברסיטת חיפה היא האוניברסיטה הצפונית ביותר במדינה. תחנה מרכזית המפרץ היא מרכז תחבורתי גדול ומשמעותי, אשר מנקז אליו קווי רכבת כבדה, קווי אוטובוסים ואת קווי המטרונית. הגברת הנגישות התחבורתית אל האוניברסיטה באמצעות חיבורה הישיר לתחנה מרכזית המפרץ עשויה לסייע לתושבי מחוז צפון באמצעות צמצום זמני ההגעה לאוניברסיטה ובכך להגביר את הנגישות להשכלה גבוהה. ברוח זאת, שדרוג התשתיות התחבורתיות סביב הנמל החדש, וקיצור זמני ההגעה והציאה מהנמל עשויים לסייע למחוז הצפון, הן בהיבטי תיירות והן בהיבטי תעשייה ומסחר בינלאומי, זאת באמצעות הפחתת עלויות שינוע הסחורות התעשייתיות והגברת הנגישות לתיירות מחו"ל.

בסעיף 8(ב) מצוינת הודעת רשות מקרקעי ישראל בדבר פיתוח "חזית ים עירונית". יצוין כי פרויקט חזית הים בנמל חיפה הוא פרויקט אסטרטגי רוחבי בעל חשיבות לצמיחה הכלכלית ולפיתוח הכלכלה, התיירות והתעסוקה במטרופולין כולו וכן באזור הגליל המערבי הסמוכים, הנמצאים אף הם בתחום מחוז צפון. פיתוח חזית הים, בנוסף על

ההשקעה בתיירות כמוצע במחוז צפון יכולים לייצר רצף תיירותי בין העיר חיפה לגליל המערבי, ובכך גם להגדיל את התיירות בצפון כולו ולייצר מקומות תעסוקה נוספים.

סעיף 8(ג) עוסק בפעולות בתחום הדיור בתחומה של העיר חיפה. כשם שחיפה היא מוקד כלכלי ומוקד של שירותים שונים לתושבי הצפון, היא גם מוקד דיור. מנתוני הלמ"ס נמצא כי מבין הערים הגדולות (ירושלים, תל אביב, חיפה, ראשון לציון, פתח תקווה, אשדוד, נתניה, באר שבע) בחיפה שיעור האוכלוסייה של בני 65 ומעלה הוא הגבוה ביותר (20% לעומת ממוצע בישראל של 11%). מדובר בתופעה שהולכת ומתגברת בחמש השנים האחרונות (בשנת 2010 שיעורם היה 18% ומאז הוא במגמת עליה). כמו כן, בבחינת מאזן ההגירה נמצא כי בשנים האחרונות מדובר במאזן הגירה שלילי גבוה בקבוצות בני 0 עד 14 ו-30 עד 44.

לאור זאת, בסעיף 8(ג) מצוינת הודעת רשות מקרקעי ישראל על קידום מאמצים לגיבוש הסכם גג עם עיריית חיפה וזאת בהתאם לעקרונות החלטת הממשלה מס' 1028 מיום 21 בינואר 2016 אשר מתבססת על החלטת ועדת שרים לענייני תכנון, בנייה מקרקעין ודיור ("קבינט הדיור"), ועל פי השיקולים המקצועיים שבבסיסה.

קידום הסכם גג קובע לוחות זמנים ומקורות תקציביים לפיתוח תשתית כוללת ליחידות הדיור המשווקות, וכך מאפשר האצת שיווק של יחידות דיור. משיכת והשארת אוכלוסייה צעירה לחיפה עשויה לסייע בהיבטי מסחר ופיתוח כלכלי למחוז צפון כולו.

סעיף 8(ד) מכיל מספר צעדים אשר תכליתם להגביר את הפעילות האקדמית וכן את פעילות המחקר והפיתוח בעיר חיפה תוך מינוף היתרונות היחסיים של חיפה: אוניברסיטת חיפה, הטכניון, מכוני מחקר ועוד. במסגרת זאת מוצע לרשום את הודעת ות"ת על הגדלת מכסות הסטודנטים במוסדות אקדמיים בחיפה וכן להגדיל את תקציבי המוסדות האמורים. כמו כן, מוצע כי רשות החדשנות תבחן את הגברת התמיכה למכוני מחקר אשר ממוקמים באזור הטכניון.

חיפה משמשת כבר היום כמרכז פעילות של חברות עתירות ידע ומרכזים אקדמיים טכנולוגיים ומהווה את הגרעין של מטרופולין חיפה, ולכן מסומנת כבעלת פוטנציאל להפוך ולצמוח כאבן שואבת ליזמות ותעשיית היי-טק אזורית. בכך היא תסייע למחוז צפון בהיבטי תעסוקה ושכר.

על מנת לסייע במימוש הפוטנציאל הקיים בחיפה, שהוא ייחודי לאזור הצפון כולו, וכולל שילוב של אקדמיה, מוסדות ציבור אחרים ופעילות קיימת של המגזר העסקי, ובכדי לאפשר לחיפה ולאזור הצפון הנסמך

מזכירות הממשלה

עליה, להתמודד מול אזור המרכז ברמת האטרקטיביות לפעילות של חברות מהתעשייה עתירת הידע, מוצע לקדם כלים ייחודיים של הפעלת מודל "עיר חכמה ומוגנת סייבר" בעיר ולהקים צוות שיגבש תכנית לחיזוק מעמדה של חיפה כמוקד תעשייה עתירת ידע.

ראה תיקון בהחלטה מס. 2652 מיום 18.5.2017